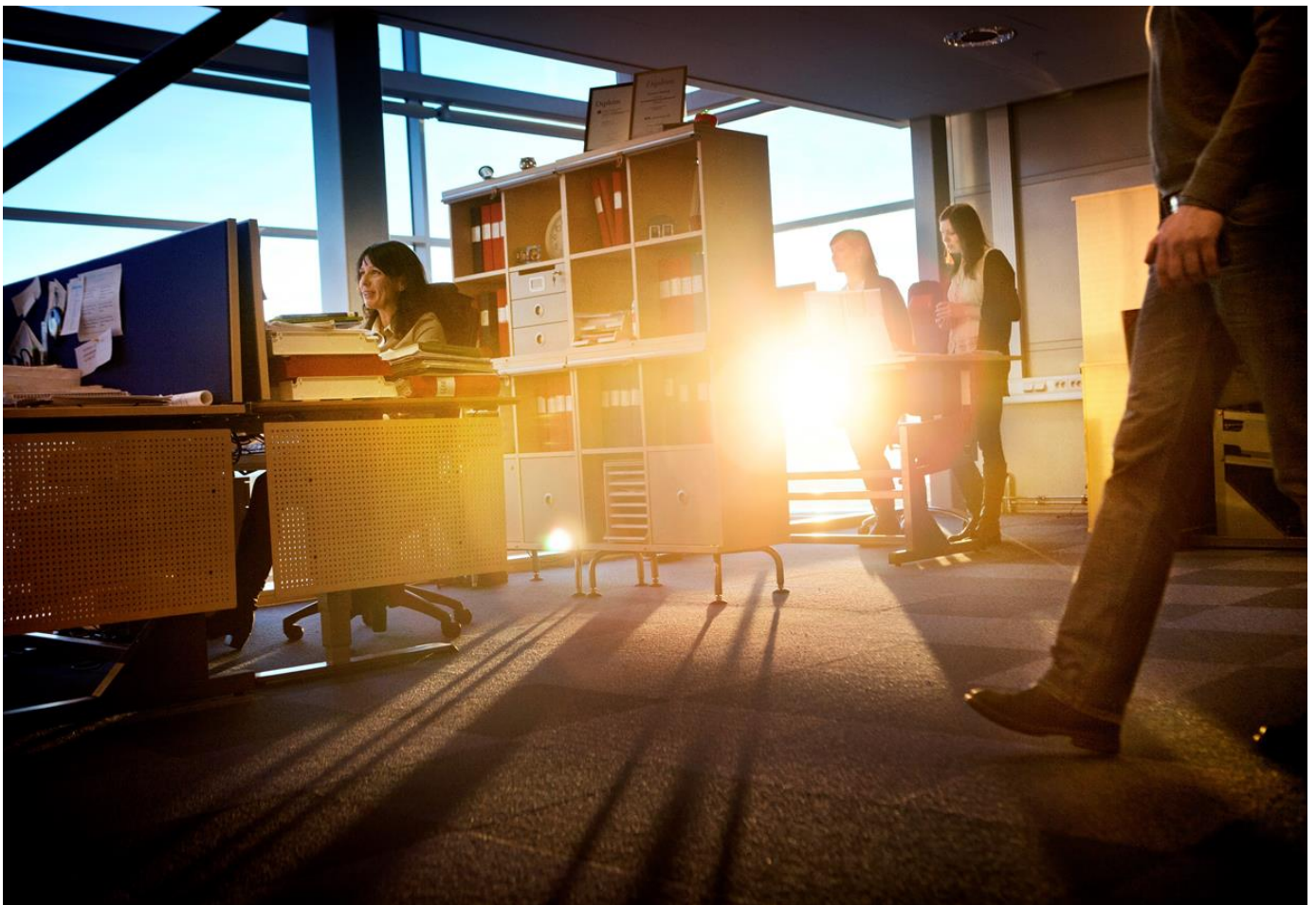

Ansökan om examenstillstånd för civilekonomutbildning med inriktningarna marknadsföring och affärsutveckling samt redovisning och finansiering

Ansökan om tillstånd att få utfärda civilekonomexamen

Mittuniversitetet ansöker härmed om rättigheten att få utexaminera civilekonomer med inriktning mot marknadsföring och affärsutveckling respektive redovisning och finansiering. Universitetet står väl rustat för uppdraget och med rättigheten att utexaminera civilekonomer skulle vi även kunna möta arbetsmarknadens behov av välutbildade ekonomer med en akademisk professionsutbildning.

Mittuniversitetet är ett globalt universitet med regionalt engagemang. Vi tar oss an stora utmaningar samtidigt som vi spelar en viktig roll för den region i vilken vi verkar (Jämtlands och Västernorrlands län). Det regionala engagemanget visar sig inte minst i att Mittuniversitetet har tecknat samverkansavtal med region Jämtland Härjedalen och region Västernorrland samt regionens större kommuner (Härnösand, Sundsvall, Timrå, Örnsköldsvik och Östersund). Utöver detta samverkar Mittuniversitetets fakulteter, institutioner och centrumbildningar (forskningscentrum) med ett stort antal företag, organisationer och andra aktörer i regionen gällande såväl forskning som utbildning.

För Mittuniversitetet är det självklart att vara en aktör att räkna med för regionens företag och organisationer. Frågan om kompetensförsörjning är särskilt relevant mot bakgrund av att företrädare för dessa företag och organisationer tar upp såväl vikten av som svårigheterna med att kunna rekrytera den personal de behöver. Det gäller traditionella professionsutbildningar såsom lärare, psykologer, sjuksköterskor och socionomer, men även ingenjörer och ekonomer.

Behovet av välutbildade ekonomer finns inom alla branscher och vi får ofta frågan varför Mittuniversitetet inte utbildar lika många ekonomer som efterfrågas. Det påpekas också att detta hämmar många företag och organisationer i vårt primära upptagningsområde. Mittuniversitetet har gjort en långsiktig satsning på att bygga upp en stark kunskapsmiljö inom ekonomiområdet och en av våra åtta centrumbildningar finns inom detta område. Centrum för forskning om ekonomiska relationer (CER), som är universitetets kanske mest utåtriktade centrumbildning, har ett stort antal samverkanspartner som varit med att diskutera fram innehållet i det föreslagna civilekonomprogrammet. ETOUR, med fokus på turismnäringen, är en annan centrumbildning som likt CER bedriver företagsekonomisk forskning med koppling till ekonomutbildningen.

Det föreslagna civilekonomprogrammet kännetecknas av flexibla utbildningsformer, vilket är i linje med Mittuniversitetets strategiska satsning på teknikstött flexibelt livslångt lärande. CER och företagsekonomiämnet genomför för närvarande ett Vinnovafinansierat pilotprojekt inom området: Branscutveckling hos banker och försäkringsbolag genom flexibelt livslångt lärande (BUFFL). Det ger en god grund för att även kunna bedriva ett utbildningsprogram i denna anda.

Satsningen på ekonomiområdet har fört med sig att antalet professor, docenter och doktorer har ökat och att forskningsmiljön inkluderar en aktiv forskarutbildning. Detta är till gagn för både forskning och utbildning. I synnerhet har kompetensen stärkts inom de två inriktningarna marknadsföring och affärsutveckling respektive redovisning och finansiering, områden där de nationella och regionala kompetensförsörjningsbehoven är stora.

Anders Fällström
Rektor för Mittuniversitetet

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	5
2	Civilekonomutbildning i marknadsföring och affärsutveckling samt redovisning och finansiering	7
2.1	Utbildningens profil och inriktningar.....	7
2.2	Utbildningens omfattning, innehåll och form.....	9
2.2.1	Översikt av innehållet i examen.....	9
2.2.2	Utbildningens innehåll och progression.....	11
2.2.3	Utbildningens form.....	17
2.2.4	Utbildningens vetenskapliga grund och forskningsanknytning	18
2.3	Motivering för ansökan om examensrättigheter	19
2.4	Analys av behov av en civilekonomutbildning regionalt och nationellt	21
2.5	Analys av befintligt regionalt och nationellt civilekonomutbildningsutbud.....	22
3	Lärarkompetens och lärarkapacitet	25
3.1	Lärarresurser för undervisning, handledning och examination.....	25
3.2	Kompetensförsörjning.....	26
3.2.1	Befintlig kompetens inom det föreslagna civilekonomprogrammet.....	26
3.2.2	Kommande pensionsavgångar inom huvudämnet de fem närmaste åren	27
3.3	Kompetensutveckling.....	28
4	Utbildningsmiljö.....	29
4.1	Utbildningens vetenskapliga miljö.....	29
4.2	Utbildningens forskningsanknytning	29
5	Studiemiljö	32
5.1	Lokaler för undervisning	32
5.2	Informationstekniska resurser och infrastruktur	32
5.3	Universitetsbiblioteket.....	33
5.4	Lika villkor och studenthälsan	33
6	Säkring av styrdokument.....	35
7	Säkring av examensmålen.....	36
7.1	Säkerställande av examensmål inom utbildningen	36
7.2	Lärandeaktiviteter och examination	37
7.3	Koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.....	37
8	Integration av perspektiv i utbildningen.....	45
8.1	Arbetslivets perspektiv	45
8.2	Studenters perspektiv	47
8.3	Jämställdhetsperspektiv	49
8.4	Internationaliseringsperspektiv	50
8.5	Hållbarhetsperspektiv	50

Figur- och tabellförteckning

Figur 2.1 Förstahandssökanden, antagna och söktryck till civilekonomprogram höstterminen 2019.	24
Figur 3.1 Beräknad åldersfördelning av lärare per december 2020.	27
Figur 7.1 Nationella examensmål för civilekonomutbildningen.	36
Figur 7.2 Lärandeaktiviteter och examination kopplat till det tänkta civilekonomprogrammet.....	37
Tabell 2.1 Anställda ekonomer som tog examen 2015 och var de är anställda	22
Tabell 3.1 Fördelning av lärartimmar mellan olika ämnen inom utbildningen	26
Tabell 3.2 Lärare fördelat på män och kvinnor inom olika befattningar, mars 2020	26
Tabell 3.3 Lärare som närmar sig pensionsåldern 68 respektive 69 år inom den närmaste femårsperioden	27
Tabell 4.1 Forskningsinriktningar inom inriktningen marknadsföring och affärsutveckling	30
Tabell 4.2 Forskningsinriktningar inom inriktningen redovisning och finansiering	30
Tabell 7.1 Exempel på koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på A-nivå: Organisation och ledarskap, 7,5 hp	38
Tabell 7.2 Exempel på koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på B-nivå: Metod, 7,5 hp	39
Tabell 7.3 Exempel på koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på C-nivå: Redovisningsteori, 7,5 hp	40
Tabell 7.4 Exempel på koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på AV-nivå: Ledarskap och etik, 7,5 hp	41
Tabell 7.5 Koppling mellan examensmål och lärandemål i företagsekonomiska kurser	42
Tabell 7.6 Lärandemålens koppling till lärandenivåer i Blooms taxonomi gällande företagsekonomiska kurser	43
Tabell 7.7 Lärandemålens koppling till lärandenivåer i Blooms taxonomi gällande kurser i stödämnena nationalekonomi, statistik, juridik och informatik.....	44

1 Introduktion

Mittuniversitetet blev universitet den 1 januari 2005. Föregångaren Mitthögskolan bildades 1993 genom ett samgående mellan Högskolan i Sundsvall/Härnösand och Högskolan i Östersund, båda grundade genom högskolereformen 1977. Mittuniversitetet, som är beläget kring Sveriges geografiska mittpunkt med campus i Sundsvall och Östersund, har drygt 1 000 anställda, varav 85 professorer, och omsätter cirka 970 miljoner kr. Antalet forskarstuderande är cirka 200. Organisationen är indelad i två fakulteter ledda av dekaner: fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier (NMT) och fakulteten för humanvetenskap (HUV). Fakulteterna är i sin tur indelade i institutioner ledda av prefekter. Vid HUV består varje institution av ett antal ämnen, exempelvis företagsekonomi, vilka företräds av en ämnesföreträdare som också är ordförande i ämneskollegiet (riktigt små ämnen kan ingå i ett större ämne och det ämneskollegiet). Det normala är att varje ämne har en studierektor och varje utbildningsprogram har en eller flera programansvariga. Forskarutbildningsämnen, som företagsekonomi, har egna forskarkollegium. Kopplade till fakulteterna finns också centrumbildningar, fyra vid varje fakultet, med särskilda krav på verksamheten.¹

Varje år utbildar Mittuniversitetet cirka 13 000 studenter (i Sundsvall cirka 4 200, i Östersund cirka 2 800 medan resten läser nätburna kurser utan träffar på campus). Utbildningarna spänner över en rad olika områden: samhällsvetenskap, beteendevetenskap, media, vård, skola, IT, naturvetenskap, design, teknik samt språk och andra humanioraämnen. Mittuniversitetet är ett av Sveriges ledande lärosäten när det gäller distansutbildning. En nära samverkan med arbetslivet går som en röd tråd genom utbildningsprogrammen och ger studenterna arbetslivskontakter och i vissa fall möjlighet till poänggivande praktik. Forskningen sker i stor utsträckning i samverkan med det omgivande samhället och denna branschnära forskning genomsyrar också flera av våra utbildningsprogram. Arbetslivs- och forskningsanknytning är inte minst kännetecknande för ekonomiprogrammet vid institutionen för ekonomi, geografi, juridik och turism (EJT). Kontakterna med näringslivet är omfattande och ekonomiprogrammet är också starkt kopplat till två av Mittuniversitetets centrumbildningar Centrum för forskning om ekonomiska relationer (CER) och European tourism research institute (ETOUR).

Denna ansökan om att få utfärda civilekonomutbildning motiveras i hög grad av det uttalade behovet av kompetensförsörjning som vi möter i vår region (Jämtlands och Västernorrlands län) och som också framgår av bifogade stödbrev från privata företag, företagsorganisationer och offentliga organisationer. Vi kan notera att efterfrågan på välutbildade ekonomer är stor och att den inte motsvaras av det antal som idag examineras vid Mittuniversitetet samt att en tydligare koppling till praktik efterfrågas. Detta talar för en civilekonomutbildning och vidare är vår bedömning att en sådan skulle möta ett stort intresse bland potentiella studenter.

Denna ansökan ligger i linje med Mittuniversitetets mål och strategier.² Detta dokument pekar på följande: i) våra akademiska miljöer är starka och tar sig an globala utmaningar, ii) vår

¹ Ett centrumets verksamhet omfattar primärt forskning men kan även innefatta andra uppdrag med relevans för dess verksamhet. Ett centrum ska, genom att underlätta och utveckla samarbeten som överskrider befintliga ämnesgränser, bedriva internationellt framstående forskning inom ett tematiskt område. Verksamheten ska främja extern samverkan och extern finansiering på ett sätt som bidrar till ökad kvalitet i forskningen (dnr: MIUN 2019/2272).

² Mittuniversitetets mål och strategier (dnr: MIUN 2018/1006).

verksamhet på den globala arenan driver och bidrar till regional utveckling, iii) vår forskning och utbildning tillgängliggör kunskap genom hela livet och iv) vår studie- och arbetsmiljö attraherar studenter och medarbetare som bidrar till global och regional utveckling.

Vid Mittuniversitetets HUV-fakultet bedrivs traditionella professionsutbildningar för lärare, psykologer, socionomer och sjuksköterskor. Det är uttalat att dessa utbildningar ska vara yrkesförberedande och innehålla praktik. De erfarenheter som finns inom Mittuniversitetet beträffande att lägga upp och bedriva professionsutbildningar har varit och kommer att vara till nytta i våra ambitioner att utbilda ekonomer på ett sådant sätt att de kan förena ett akademiskt förhållningssätt med yrkeskompetens. I och med att den föreslagna civilekonomutbildningen ska kunna tillgängliggöra kunskap genom hela livet riktar vi oss till en bred målgrupp bestående av ungdomsstudenter, yrkesverksamma och elitidrottare. Det gör att vi som komplement till mer traditionella heltidsstudier behöver erbjuda flexibla utbildningsformer med tids- och rumsberoende undervisning samt teknikstött lärande.

2 Civilekonomutbildning i marknadsföring och affärsutveckling samt redovisning och finansiering

---

Avsnittet täcker aspekten Yrkesexamen i den föreslagna ansökningsmallen. Här anges examensbenämning inklusive inriktningar, när utbildningen ska starta och hur många studenter som planeras antas, utbildningens profil och inriktningar, översiktlig beskrivning av utbildningens omfattning, innehåll och struktur i förhållande till den vetenskapliga grunden, samt dess bredd och djup. Vidare beskrivs och analyseras skälen till varför vi vill erbjuda civilekonomutbildning samt vilka behov utbildningen täcker i relation till samhälle och befintligt regionalt och nationellt utbildningsutbud.

2.1 Utbildningens profil och inriktningar

Som antytts bygger profileringen av det föreslagna civilekonomprogrammet på Mittuniversitetets styrkor och framtida inriktning (se Appendix E). Valet av de två inriktningarna har sin grund i den forskning som bedrivs av företagsekonomiämnets lärare och vid de centrumbildningar som har särskild bäring på ekonomiprogrammet. Inriktningarna är dessutom starkt kopplade till näringslivets behov nationellt och regionalt. Utbildningen är tänkt att starta höstterminen 2022 och det planeras för ett årligt intag på 150 studenter jämt fördelade mellan campusorterna. Det är en begränsad ökning jämfört med de senaste årens intag till Mittuniversitetets ekonomiprogram (130 studenter). Såttillvida finns det tillräckliga lärarresurser för att ta hand om och erbjuda en bra utbildning för de studenter som vi planerar att anta varje år (se avsnitt 3.1).

Mittuniversitetets vision är att vara ett globalt universitet med regionalt engagemang där vi forskar och utbildar för hela livet. I vårt uppdrag, och i förutsättningarna för hur vi tar oss an detta, ingår det att utveckla och sprida kunskap. Uppdraget är globalt och tidlöst. Det riktar sig till hela världen, och till hela livet, samtidigt som vi har ett särskilt ansvar för vårt närområde. För att utvecklas mot visionen ska vi ta oss an och främja lösningar på samhällsutmaningar utifrån vårt perspektiv som akademisk organisation. Kompletta och starka kunskapsmiljöer är en förutsättning för att vi ska kunna ta oss an både dagens och morgondagens problem och förflytta gränserna för människans samlade kunskap framåt. Ett första övergripande mål för Mittuniversitetet är således att våra akademiska miljöer är starka och tar sig an globala utmaningar.

Inom våra vetenskapliga miljöer ingår internationella utbyten som en naturlig del. För att realisera vårt regionala engagemang ska vi på ett ansvarsfullt sätt ta del av och leda utvecklingen i vårt närområde och bidra till kunskapsutvecklingen i vår närhet utifrån de utmaningar som finns just här. Genom vår ställning som en del av det internationella vetenskapssamfundet kan vi bygga broar mellan regionen och världen samt medverka till ömsesidig utveckling och nytta för oss själva, vårt närområde och den bredare omvärlden. Ett andra övergripande mål för Mittuniversitetet är därför att vår verksamhet på den globala arenan driver och bidrar till den regionala utvecklingen.

För att kunna åstadkomma detta är det viktigt att vår forsknings- och utbildningsverksamhet håller hög kvalitet och kan nå fram till de människor som har intresse av att ta del av den, oavsett hur deras förutsättningar ser ut. Våra olika forskningssamarbeten ska ytterligare fördjupas och breddas, så att utmaningarna vi står inför kan mötas på ett innovativt sätt. Vi samverkar för att öka relevansen och höja kvaliteten i vårt eget arbete och vi ska också utöka,

stärka och fördjupa våra internationella nätverk. Ett tredje övergripande mål för Mittuniversitetet är därför att vår forskning och utbildning tillgängliggör kunskap för fler genom hela livet.

Utbildningen sker i olika former och i olika sammanhang. Fördjupning, bredd och tillgänglighet är nyckelord för vår utbildning. En central uppgift är att säkra kvaliteten i alla våra utbildningar för att stimulera studenternas personliga bildning och samhällsutvecklingen i stort. Ett viktigt framtidsuppdrag är därför att ytterligare utveckla samarbetet med vårt omgivande samhälle när vi bedriver våra utbildningar. Vår region innefattar små och stora företag, civilsamhälle och offentlig sektor. Denna resurs ska vi tillvarata genom ökat samarbete när våra utbildningar planeras, utformas, genomförs, värderas och förnyas. Om vi ska kunna fostra det intresse som krävs för att främja den kunskapsutveckling som vi har i uppgift att bidra till, behöver studenter och medarbetare känna sig lockade att delta i vår verksamhet. Här ska vår miljö kännas stimulerande, välkomnande och utmanande. Ett fjärde övergripande mål för Mittuniversitetet är således att vår studie- och arbetsmiljö attraherar studenter och medarbetare som bidrar till global och regional utveckling.

Med utgångspunkt i visionen och de fyra övergripande målen är det föreslagna civilekonomprogrammet byggt på och ska kännetecknas av att:

- 1) den akademiska miljön är stark och tar sig an globala utmaningar, vilket innefattar
  - a. en stark koppling mellan forskning och utbildning samt att varje student möter aktiva forskare i alla kurser på alla nivåer
  - b. en forskning som är profilerad, stark och välkänd med höga vetenskapliga ambitioner
  - c. ett interdisciplinärt arbetssätt över ämnesgränser som leder till nyskapande kunskapsutveckling och spridning
- 2) verksamheten på den globala arenan driver och bidrar till regional utveckling, vilket innefattar
  - a. samproduktion med det omgivande samhället som förstärker programmets relevans och kvalitet, fortlöpande färdighetsträning och arbetslivskontakter i varje kurs under hela utbildningstiden samt poänggivande praktik
  - b. lärare som kontinuerligt stärker och utvecklar nya internationella utbyten och forskningssamarbeten
  - c. integration av hållbar utveckling i utbildning, forskning och samverkan för att minska programmets påverkan på miljön
- 3) forskningen och utbildningen tillgängliggör kunskap för fler genom hela livet, vilket innefattar
  - a. att vara nationellt ledande och internationellt erkända i utveckling av och kvalitet i flexibla utbildningsformer och teknikstött lärande
  - b. att vara kända för vårt engagemang och vår kvalitet i det livslånga lärandet och att vara en viktig resurs i samhällets kompetensförsörjning såväl som människors personliga utveckling
    - att tillvarata och utveckla digitaliseringens möjligheter för att skapa bra förutsättningar och stöd för våra studenter
- 4) studie- och arbetsmiljön attraherar studenter och medarbetare som bidrar till global och regional utveckling, vilket innefattar

- a. en mångfald av studenter och medarbetare som utvecklar verksamheten och höjer kvaliteten
- b. ett aktivt ledar- och medarbetarskap som stärker våra värderingar, kompetensförsörjning och ledarskapsutveckling
- c. en stark digital studie- och arbetsmiljö som skapar förutsättningar för studenter och medarbetare att fokusera på sina uppdrag

När det gäller valet av utbildningens två inriktningar styrs detta som tidigare nämnts av den forskning som bedrivs av det företagsekonomiska ämnets lärare (se avsnitt 4.1 och 4.2). De två föreslagna inriktningarna är marknadsföring och affärsutveckling samt redovisning och finansiering. Inom ämnet företagsekonomi finns en lång tradition av att forska och undervisa inom marknadsföring, till stor del drivet av skogsindustrins och turismnäringens behov. Likaså har vi en tradition av att forska och undervisa inom redovisning, vilket hänger samman med en stor efterfrågan på redovisningskompetens och redovisnings- och revisionsbyråernas behov av att rekrytera redovisningskonsulter och revisorer. Utbildningsbehovet har också ökat bland regionens små och medelstora företag, banker och försäkringsbolag samt utlokaliserade myndigheter, vilket har skapat ett behov av välutbildade ekonomer även inom affärsutveckling och finansiering.

2.2 Utbildningens omfattning, innehåll och form

Som framgått är examen avsedd att ges med två inriktningar, den ena är inriktningen marknadsföring och affärsutveckling och den andra är inriktningen redovisning och finansiering. Den skissade civilekonomutbildningen inbegriper närheten till den forskning som bedrivs vid Mittuniversitetet, samtidigt som den ska ge studenterna goda förutsättningar för ett kommande yrkesliv som ekonomer. Som färdig civilekonom ska studenterna efter att ha genomgått inriktningen marknadsföring och affärsutveckling vara väl rustade för ett arbetsliv i ledande positioner eller på specialistfunktioner vid stora och små företag respektive offentliga organisationer, inte minst inom skogssektorn, turismnäringen och myndigheter. Efter inriktningen redovisning och finansiering ska studenterna vara redo för ett arbetsliv i ledande positioner eller på specialistfunktioner vid stora och små företag respektive offentliga organisationer, inte minst revisionsbyråer, banker, försäkringsbolag och myndigheter. Bägge inriktningarna ska dessutom ge en god grund att stå på för att driva egen verksamhet eller påbörja forskarstudier. Utbildningen kommer att ges på helfart på bägge campusorterna, men med möjlighet till anpassad studiegång i tid och rum (exempelvis för yrkesverksamma mitt i karriären respektive elitidrottare). Se vidare i avsnitt 2.2.3.

2.2.1 Översikt av innehållet i examen

Nedan följer det tänkta innehållet i civilekonomprogrammet. Det inleds med ett tvåårigt basblock som består av A- och B-kurser i huvudämnet företagsekonomi och A-kurser i stödämnena nationalekonomi, statistik och juridik. Sedan följer valbara tvååriga inriktningar (marknadsföring och affärsutveckling respektive redovisning och finansiering) med C- och AV-kurser i företagsekonomi samt A-kurser i stödämnena informatik och juridik. Inriktningarna syftar till att möta arbetsmarknadens krav på specialistkunskaper. I både årskurs 3 och 4 ges gemensamma företagsekonomiska kurser för de två inriktningarna för att även möta arbetsmarknadens behov av en generalistutbildning. Samtliga studenter läser AV-kurserna Ledarskap och etik samt Kvantitativ och kvalitativ metod. C-kursen Företagsekonomisk praktik och AV-kursen Civilekonomuppsats har gemensamma kursplaner men ges inom ramen för

respektive inriktning (se den illustrerade programstrukturen i Appendix C). Samtliga företagsekonomikurser i årskurs 3 och 4 planeras att ges på engelska.

År 1 - termin 1

Företagsekonomi GR (A), 30hp

- Företagsekonomi GR (A), Organisation och ledarskap, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (A), Redovisning och ekonomistyrning, 15hp
- Företagsekonomi GR (A), Marknadsföring, 7,5hp

År 1 - termin 2

Nationalekonomi GR (A), 30hp

- Nationalekonomi GR (A), Mikroekonomisk teori, 7,5hp
- Nationalekonomi GR (A), Internationell ekonomi, 7,5hp
- Nationalekonomi GR (A), Makroekonomisk teori, 7,5hp
- Nationalekonomi GR (A), Ekonomisk politik i en öppen ekonomi, 7,5hp

År 2 - termin 3

Statistik GR (A), 15hp

- Statistik GR (A), Statistik I, 15hp

Juridik GR (A), 15hp

- Juridik GR (A), Juridisk översikt kurs, 15hp

År 2 - termin 4

Företagsekonomi GR (B), 30hp

- Företagsekonomi GR (B), Redovisning och finansiering, 15hp
- Företagsekonomi GR (B), Strategisk ledning, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (B), Metod, 7,5hp

År 3 - termin 5 (marknadsföring och affärsutveckling)

Informatik GR (A), 15hp

- Informatik GR (A), Introduktion till AI och dataanalys, 7,5hp
- Informatik GR (A), Tillämpad dataanalys, 7,5hp

Juridik GR (A), 15hp

- Juridik GR (A), Handelsrätt I, 15hp

År 3 - termin 5 (redovisning och finansiering)

Informatik GR (A), 15hp

- Informatik GR (A), Introduktion till AI och dataanalys, 7,5hp
- Informatik GR (A), Tillämpad dataanalys, 7,5hp

Juridik GR (A), 15hp

- Juridik GR (A), Beskattningsrätt, 15hp

År 3 - termin 6 (marknadsföring och affärsutveckling)

Företagsekonomi GR (C), 30hp

- Företagsekonomi GR (C), Global marknadsföring, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (C), Marknadsundersökningar och konsumentbeteende, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (C), Innovation och affärsmodellutveckling, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (C), Företagsekonomisk praktik, 7,5hp

År 3 - termin 6 (redovisning och finansiering)

Företagsekonomi GR (C), 30hp

- Företagsekonomi GR (C), Redovisningsteori, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (C), Revisionsteori, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (C), Finansiell teori, 7,5hp
- Företagsekonomi GR (C), Företagsekonomisk praktik, 7,5hp

År 4 - termin 7 (marknadsföring och affärsutveckling)

Företagsekonomi AV, 30hp

- Företagsekonomi AV, Ledarskap och etik, 7,5hp
- Företagsekonomi AV, Affärsutveckling i upplevelseekonomin, 7,5hp
- Företagsekonomi AV, Marknadsföring i nätverk, 7,5hp
- Företagsekonomi AV, Kvantitativ och kvalitativ metod, 7,5hp

År 4 - termin 7 (redovisning och finansiering)

Företagsekonomi AV, 30hp

- Företagsekonomi AV, Ledarskap och etik, 7,5hp
- Företagsekonomi AV, Global redovisning och revision, 7,5hp
- Företagsekonomi AV, Global finansiering och bankverksamhet, 7,5hp
- Företagsekonomi AV, Kvantitativ och kvalitativ metod, 7,5hp

År 4 - termin 8 (marknadsföring och affärsutveckling)

Företagsekonomi AV, 30hp

- Företagsekonomi AV, Civilekonomuppsats, 30hp

År 4 - termin 8 (redovisning och finansiering)

Företagsekonomi AV, 30hp

- Företagsekonomi AV, Civilekonomuppsats, 30hp

2.2.2 Utbildningens innehåll och progression

Som framgått består utbildningsprogrammet av huvudämnet företagsekonomi och stödämnena nationalekonomi, statistik, juridik och informatik. Utbildningsplanen finns i Appendix B och samtliga kursplaner finns i Appendix D. Nedan beskrivs först företagsekonomiämnets kurser och progressionen mellan olika nivåer. Därefter följer beskrivningar av stödämnenas kurser.

Noteras ska att samtliga kursplaner i det föreslagna civilekonomprogrammet har gått igenom och reviderats. Kursplanerna har synkroniserats begreppsmässigt och likaså beträffande kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination (se avsnitt 7.3). Lärandemålen utgår från examensmålen och är efter gjorda revideringar kopplade till

Blooms taxonomi gällande lärandenivåer.³ Vidare har examination kopplats till poängsatta moduler. De av våra föreslagna kurser som ges på det nuvarande ekonomiprogrammet kommer att utvärderas kontinuerligt. Lärandemål, innehåll, litteratur med mera kommer att ses över och utvecklingsarbeten kommer att ta vid om och när så blir aktuellt. Vi överväger också att öka flexibiliteten i vissa av programmets kurser utifrån de erfarenheter vi samlar på oss från det nu pågående BUFFL-projektet (se avsnitt 2.2.3).

A-nivån i företagsekonomi består av kurserna Organisation och ledarskap, Redovisning och ekonomistyrning samt Marknadsföring, vilka alla syftar till att ge grundläggande kunskap och förståelse inom centrala delområden. Studenterna introduceras i teoretiska och empiriska perspektiv, problemställningar, forskningsfrågor samt metodansatser. Mer specifikt innehåller kurserna de perspektiv, teorier och modeller som historiskt växt fram och som är kärnan i respektive delområde. Föreläsningarna illustrerar och problematiserar såväl bakgrund och historik som aktuella forskningsfrågor. Vetenskapliga artiklar och PM-skrivande bidrar till förståelsen för olika forskningsfrågor och rent allmänt hur vetenskapliga studier kan bedrivas. För att studenterna ska få en tydlig koppling mellan teori och praktik ingår även så kallade näringslivsinslag, exempelvis gästföreläsningar och platsbesök. Angivna A-kurser ingår i nuvarande ekonomiprogram. En förändring är att de nuvarande separata kurserna i Extern redovisning respektive Ekonomistyrning har slagits samman till en gemensam kurs på 15 hp för att ge studenterna en bättre förståelse för centrala ekonomiska begrepp och hur de är relaterade till varandra. Kursen har betydande inslag av tillämpning (vilket framgår av sammanställningen av lärandenivåerna enligt Blooms taxonomi i tabell 7.6).

Under B-kurserna, som läses år 2, fördjupas studenternas kunskap och förståelse både när det gäller teoretiska och metodologiska aspekter. Kurserna Redovisning och finansiering (som till delar är en fördjupning av A-kursen Redovisning och ekonomistyrning), Strategisk ledning (som till delar är en fördjupning av de två A-kurserna Organisation och ledarskap respektive Marknadsföring) samt Metod förbereder studenterna för fortsatta studier inom programmets inriktningar. De grundläggande kunskaper som tidigare förvärvats följs upp, särskilt beträffande förmågan att problematisera aktuella forskningsfrågor och tillämpa teoretiska perspektiv på praktiska problem. Under metodkursen ges studenterna grunderna i kvantitativ och kvalitativ metod samt en fördjupning av förvärvade kunskaper kring företagsekonomiska metoder från PM-skrivandet på tidigare A- och B-kurser. På B-kurserna ingår även andra näringslivsinslag än gästföreläsningar och platsbesök. Det kan vara falluppgifter samt handla om hur företag kan använda forskningsresultat i praktiken. De angivna B-kurserna ingår i nuvarande ekonomiprogram, men även här har två kurser slagits samman. Skälet till att kursen Extern redovisning och räkenskapsanalys har integrerats med kursen Finansiering är att studenterna under flera år har upplevt en obalans i arbetsbelastning. En gemensam kurs på 15 hp gör att olika kursmoduler kan skapas och arbetsbelastningen jämnas ut. Det finns också ämnesmässiga samordningsfördelar. Även denna kurs har betydande inslag av tillämpning (vilket framgår av lärandenivåerna enligt Blooms taxonomi).

För att studenterna ska visa kunskap och förståelse inom huvudämnet för utbildningen (inbegripet kunskap om vetenskaplig grund, tillämpliga metoder och aktuella forskningsfrågor)

³ Bloom B.S. & Krathwohl, D.R. (1956), Taxonomy of educational objectives: the classification of educational goals, by a committee of college and university examiners. *Handbook I: Cognitive Domain*. New York, Longmans, Green.

har kurserna på A-nivå viss tonvikt och kurserna på B-nivå stor tonvikt på att förmedla forskningsfrågor, teoretiska perspektiv, forskningsmetoder och forskningsresultat. PM-uppgifterna har således inslag av problematisering, metodologiska överväganden och analys. I de flesta fall ställs krav på att PM-arbetena ska baseras på vetenskapliga artiklar. I samtliga A- och B-kurser lyfts kopplingen till praktiken fram.

År 3 erbjuds studenterna fördjupning inom någon av de två inriktningarna. Det görs via C-kurserna Global marknadsföring, Marknadsundersökningar och konsumentbeteende samt Innovation och affärsmodellsutveckling (gällande inriktningen marknadsföring och affärsutveckling) respektive C-kurserna Redovisningsteori, Revisionsteori och Finansiell teori (gällande inriktningen redovisning och finansiering). Här ges ytterligare forskningskoppling inom respektive inriktning och en ökad tyngdpunkt på färdighet och förmåga (se avsnitt 7.3). De teoretiska perspektiven förstärks. Via kursen Företagsekonomisk praktik relateras sedan de teoretiska perspektiven till praktiken, vilket ytterligare förbereder studenterna för ett kommande yrkesliv. Även i övrigt genomsyras de företagsekonomiska kurserna av olika näringslivsinslag också under detta år.

Kurserna inom inriktningen marknadsföring och affärsutveckling har knutits närmare till Mittuniversitetets mål och strategier⁴, den forskning som bedrivs inom ämnet samt till aktuella praktiska frågor och forskningsfrågor, inte minst avseende digitaliseringens många gånger omvälvande påverkan på affärslivet och affärsrelationerna. Detta gäller inte minst den nyskapade kursen Innovation och affärsmodellsutveckling. Praktikkursen är ett nytt inslag i utbildningen (även om studenterna på redovisningsinriktningen har getts möjlighet att göra en frivillig praktikvecka sedan 2005, vilket drygt 75 procent av studenterna har utnyttjat genom åren). Även i övrigt bjuder C-nivån inom inriktningen redovisning och finansiering på nya och modifierade inslag. Redovisningsteorikursen utgör traditionsenligt ryggraden och som komplement till den kursen har en ny kurs i Revisionsteori utvecklats. Dessa båda kurser är länkade till varandra, bland annat genom att den första kursen behandlar upprättandet av hållbarhetsredovisningar och den andra hur hållbarhetsredovisningar kan granskas. Ingår gör även den nyutvecklade kursen Finansiell teori, vilken innehåller sammanlänkade moment hämtade från olika delar av finansområdet.

År 4 består helt och hållet av företagsekonomiska kurser på avancerad nivå och medför en ökad tyngdpunkt på färdighet och förmåga samt en mer uttalad tyngdpunkt på värderingsförmåga och förhållningssätt (se avsnitt 7.3). Samtliga studenter börjar med att läsa kursen Ledarskap och etik för att förbereda sig för ett arbetsliv i ledande positioner. Kursen är en vidareutveckling av den nuvarande kursen Effektivt ledarskap och företagsetik och en anpassning såtillvida att den ska lämpa sig för studenterna oavsett vald inriktning. Samtliga studenter läser också kursen Kvantitativ och kvalitativ metod, vilken innehåller essensen i de två tidigare kurserna Kvantitativ metod och Kvalitativ metod. Denna kurs förbereder studenterna för den sista terminens uppsatsskrivande och ger också en god grund att stå på för att kunna påbörja en forskarutbildning.

Däremellan erbjuds studenterna ytterligare fördjupning inom respektive inriktning via kurserna Affärsutveckling i upplevelseekonomin samt Marknadsföring i nätverk (gällande inriktningen marknadsföring och affärsutveckling) och kurserna Global redovisning och revision samt Global finansiering och bankverksamhet (gällande inriktningen redovisning och finansiering). Kursen Affärsutveckling i upplevelseekonomin förbereder studenterna på de utmaningar som

⁴ Mittuniversitetets mål och strategier (dnr: MIUN 2018/1006).

företag och organisationer ställs inför i en värld som ständigt, och i en allt snabbare takt, förändras. Här integreras också värdeförädlingskedjor och begrepp som upplevelseekonomi kopplat till hållbar företagsutveckling. Det globala temat i universitetets mål och strategiers fångas upp i kursen Marknadsföring i nätverk genom den globala konkurrens (men även de globala möjligheter) som numera är ett faktum även för många små företag i vår region. Kursen utgör en fördjupning av den tidigare undervisningen på C-nivå om digitaliseringens påverkan på affärslivet och affärsrelationerna. Kursen global redovisning och revision har sitt embryo i den nuvarande AV-kursen Redovisning och revision, men är vidareutvecklad bland annat med hänsyn till Mittuniversitetets ambition att vara ett globalt universitet med regionalt engagemang. Kursen Global finansiering och bankverksamhet är helt ny. Inriktningsmässigt tar även den kursen sin utgångspunkt i den forskning som bedrivs vid CER, universitetets mål och strategier samt det faktum att arbetsmarknaden inom bank och försäkring sysselsätter en betydande del av regionens arbetskraft.

Redan från den första företagsekonomiska kursen (Organisation och ledarskap) tränas studenterna systematiskt i att bedriva empiriska studier och avrapportera dessa i form av PM, vilka bedöms enligt samma bedömningsmall som civilekonomuppsatserna. Studenterna tränas i problematisering, teoretiskt baserad argumentering, användning av enklare kvantitativa och kvalitativa metoder samt i att göra analyser och dra slutsatser. Detta avser att förbereda studenterna inför den civilekonomuppsatskurs som ges under utbildningens sista termin.

En kurskoordinator för varje inriktning sköter samordningen av uppsatserna för att studenterna ska få enhetliga anvisningar om praktiska frågor. All information finns också samlad i en studieguide i lärplattformen Moodle. Studieguiden har vidareutvecklats kontinuerligt under senare år och studenterna uppmuntras att aktivt använda denna under hela uppsatsarbetet. De får också skriftligt och muntligt ta del av bedömningsmallen för uppsatser (som bygger på Högskoleverkets bedömningskriterier för examensarbeten). Vidare presenteras handledarnas forskningsområden och studenterna ges möjlighet att skriva sina civilekonomuppsatser inom områden som är relaterade till pågående företagsekonomiska forskningsprojekt. Genom att delta i aktuella forskningsprojekt ges studenterna goda förutsättningar att identifiera behovet av ytterligare kunskap samt att utveckla sin kompetens inom ramen för uppsatsskrivandet.

Vid kursstart ges en introduktionsföreläsning som fokuserar på problematisering, teori och metod. Koordinatören går också igenom bedömningsmallen och vilka kvalitetskrav som ställs på en civilekonomuppsats. Kursen innehåller därefter fördjupade metodologiska inslag och praktisk träning i datainsamling och dataanalys anpassade till varje uppsatsgrupps behov. Studenterna ges därmed tillfälle att fördjupa sig inom specifika metodfrågor.Handledningsprocessen består av en serie obligatoriska seminarier såsom problemseminarium, teoriseminarium (litteraturseminarium), metodseminarium, resultatseminarium och slutseminariet. Därutöver ges individuell handledning löpande. Varje seminarium ses som ett lärotillfälle där studenterna opponerar på varandras arbeten och får feedback på sina uppsatser av varandra samt av respektive handledare. Knappt två veckor före slutseminariet finns en kontrollpunkt (ett inlämningstillfälle) för att handledaren ska kunna bedöma om uppsatsen är tillräckligt genomarbetad för att kunna läggas fram på ett slutseminarium. Om så inte bedöms vara fallet förs uppsatsen i fråga över till nästa slutseminarietillfälle.

⁵ Mittuniversitetets mål och strategier (dnr: MIUN 2018/1006).

När den färdiga uppsatsen lämnats in vidtar slutseminariet. Seminariet leds av handledaren och studenterna opponerar på andra gruppers arbeten. Efter seminariet ger handledaren feedback till respektive uppsatsgrupp. I normalfallet behöver uppsatserna kompletteras efter slutseminariet, vilket även ska ses som ett lärotillfälle. Här har studenterna normalt en vecka på sig att slutjustera sina uppsatser. Vi skiljer tydligt på handledning och examination, vilket innebär att handledare inte tillåts lämna betygsförslag eller på annat sätt påverka betygsättningen. Examinatorn bedömer slutversionen av uppsatsen, det vill säga den version som seminariebehandlats och reviderats efter slutseminariet. Utöver en godkänd uppsats krävs ett godkänt försvar av uppsatsen, godkänd huvudopposition och godkända bi-oppositioner på andra uppsatser. Vid betygsättningen används bedömningsmallen för uppsatser.

För att säkerställa god handledning ska handledarna vara doktorer, helst docenter, och bedriva aktiv forskning inom inriktningen för handledningen. Handledningen av civilekonomuppsatserna ska normalt skötas av företagsekonomer anställda vid Mittuniversitetet, men handledare kan ibland behöva anlitas från andra lärosäten när tillräcklig handledarkompetens inte kan säkerställas internt. Det ställs krav på att handledningen ska utgå från gällande studieguide och bedömningsmall för uppsatser. Den som ska examinera civilekonomuppsatser ska vara docent, helst professor, och bedriva aktiv forskning inom inriktningen för uppsatsen, vilket innebär att mer än en examinator utses per uppsatskurs. Examinatorerna ska följa bedömningsmallen och inte godkänna uppsatser med bristande kvalitet. För att säkerställa att bedömningarna blir likartade deltar examinatorerna i examinationsmöten i samband med betygsättningen.

En självvärdering inom ramen för det så kallade Treklövern-samarbetet⁶ visar att läsåret 2016-2017 handledes 18 magisteruppsatser, varav 33 procent av professorer, 28 procent av docenter och 39 procent av ekonomie doktorer. Samma läsår examinerades 56 procent av uppsatserna av professorer och 44 procent av docenter. Examinatorerna bedrev forskning inom respektive inriktning, deltog i ämneskollegier och betygsättningen gjordes i examinationsmöten. Vissa examinatorer var också i kontakt med examinatorer vid andra universitet för att jämföra och diskutera uppsatsernas kravnivåer.

Inom det föreslagna civilekonomprogrammet ingår, förutom huvudämnet företagsekonomi, stödämnena nationalekonomi, statistik, juridik och informatik. Nedan följer motiv till valen av kurser och hur dessa kommer till sin rätt i programmet.

Grundkursen i nationalekonomi, 30 hp, består av delkurserna Mikroekonomisk teori, Internationell ekonomi, Makroekonomisk teori och Ekonomisk politik inom öppen ekonomi. Nationalekonomi är av tradition ett viktigt komplement till huvudämnet företagsekonomi och handlar inte bara om hur länder agerar utan inbegriper även delar av samhället, exempelvis hur konsumenter och producenter möts på en marknad och hur deras efterfrågan respektive utbud strävar mot jämvikt. Generella samband analyseras på aggregerad nivå, exempelvis hur olika marknader eller grupper av aktörer agerar under olika förutsättningar (medan företagsekonomi fokuserar mer på hur enskilda företag agerar i olika situationer). Eftersom nationalekonomi rymmer många olika frågeställningar kan ämnet beskrivas i termer av den metod som används för att angripa samhällsvetenskapliga problem snarare än i termer av de specifika

⁶ På nationell nivå samverkar Mittuniversitetet med Karlstad universitet och Linnéuniversitetet kring ett system för regelbunden granskning av utbildningar, under namnet Treklövern. Utvärderingarna ska ta fasta på resultat, förutsättningar och processer, liksom sådant utbildningsnära kvalitetssäkrings- och kvalitetsutvecklingsarbete, som anges i Standard and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) samt Högskolelagen och Högskoleförordningen.

frågeställningar som studeras. Nationalekonomisk metod och dess matematiska modeller är ett viktigt skäl till att ämnet nationalekonomi ingår som stödämne i vårt föreslagna civilekonomprogram. Att kunna använda olika metoder och matematiska modeller förutsätter goda kunskaper i statistik. Grundkursen i statistik, 15 hp, syftar till att ge studenterna kunskaper om statistisk metod och verktyg för att tillämpa dessa inom framför allt företagsekonomi. Statistikkursen ska därmed också ses som ett komplement till programmets kurser i företagsekonomisk metod. Att samla in, hantera, analysera och använda stora datamängder (vilket görs inom ramen för kurserna i informatik) kräver också goda kunskaper i statistik.

Juridisk översikt kurs, 15 hp, är ett traditionellt inslag i ekonomutbildningar. Kursen syftar till att ge studenterna grundläggande kunskaper om gällande rättsregler inom civilrätt, offentlig rätt, process- och straffrätt och internationell rätt samt förtrogenhet med juridisk terminologi och metod. För de studenter som läser inriktningen marknadsföring och affärsutveckling ingår kursen Handelsrätt I, 15 hp. Här förmedlas främst företagsrelaterade rättsområden, det vill säga sådana som berör företagets situation i samhället och som reglerar nationell och internationell handel. För de studenter som läser inriktningen redovisning och finansiering ingår kursen Beskattningsrätt, 15 hp. Här förmedlas en övergripande bild av det svenska skattesystemet med särskild tonvikt på företagsbeskattning och reglerna för inkomstskatt och mervärdesskatt. Här skapas också förståelse för skattesystemets grundläggande struktur och uppbyggnad samt skatterättsens roll, både nationellt och internationellt. Kurserna Handelsrätt I och Beskattningsrätt har ett annat metodologiskt betraktelsesätt än traditionell rättsdogmatik där målet är konfliktlösning. I dessa båda kurser fokuseras nämligen en metod som möjliggör en friare analys med ambitionen att beskriva strategier och rättsliga konsekvenser av olika handlingsalternativ. Därmed bedöms dessa kurser vara viktiga komplement till huvudämnet företagsekonomi för respektive inriktning i det föreslagna civilekonomprogrammet.

Digitaliseringen är en viktig del av Mittuniversitetets mål och strategier.⁷ Den ska inte bara stärka och utveckla universitetets digitala studie- och arbetsmiljö utan också tillvarata och utveckla digitaliseringens möjligheter. Digitaliseringen ger nya spelregler i form av ny teknik att ta till sig och använda på olika sätt i olika branscher, modifiera affärsmodeller samt driva på nya sätt att organisera verksamheter. Mycket blir mätbart och transparent. Konsumenter och affärskunder har möjlighet att enkelt jämföra och välja, men också lika snabbt välja bort. Digitaliseringen handlar om ”big data” och automatisering i kombination med AI (artificiell intelligens). Genom att analysera stora mängder data från exempelvis webben, sociala medier och kundvårdssystem går det att upptäcka transaktionsflöden, köpmönster med mera som kan leda till ökad kundförståelse och nya affärsmöjligheter. Den som har tillgång till stora mängder data kan med andra ord hitta nya sätt att generera värde för sina kunder.

Allt fler företag digitaliserar olika tjänster eftersom traditionella kanaler blivit föråldrade. Utmaningen är inte bara tekniken, utan också att vara kreativ i sin kommunikation. En ny generation med nya vanor kräver även ett nytt förhållningssätt. Nya initiativ växer fram och företag använder AI inom olika delar av sin automation av marknadsföring. Digitaliseringen utvecklas snabbt även inom redovisnings- och revisionsbranschen där automatisering och molntjänster redan har använts en tid. Tillverkningsindustrin har sedan länge låtit robotar ersätta människor i fråga om enkla, monotona arbetsuppgifter och samma sak har nu börjat ske inom redovisnings- och revisionsområdet. Även inom finanssektorn är fortsatta förändringar i denna riktning att vänta. Det är nödvändigt att dra nytta av det som kommer ut från automatiseringen och använda AI-robotar för att bearbeta och analysera stora datamängder och generera

⁷ Mittuniversitetets mål och strategier (dnr: MIUN 2018/1006).

beslutsunderlag. Inom exempelvis revisionsområdet kommer själva granskningsarbetet att ta allt mindre av revisorernas tid i anspråk. I stället kan de ägna den frigjorda tiden åt förtroende- och värdeskapande rådgivning.⁸ Det ter sig mer eller mindre självklart att civilekonomer måste ha en god förståelse för hur stora datamängder kan samlas in, analyseras och användas. Inom det föreslagna civilekonomprogrammet ingår därför två kurser i informatik: Introduktion till AI och dataanalys, 7,5 hp, och Tillämpad dataanalys, 7,5 hp. Ingen av dessa kurser ingår i nuvarande ekonomprogram. Som kursnamnet antyder är den förstnämnda kursen en allmänt hållen introduktionskurs inom ämnet. Den sistnämnda kursen är däremot helt anpassad till programmets företagsekonomiska kontext och syftar till att ge studenten verktyg för att kunna göra olika dataanalyser inom det företagsekonomiska området.

2.2.3 Utbildningens form

Som framgår av den skissade utbildningsplanen är tanken att studierna kommer att bedrivas på heltid eller med anpassad studiegång (se Appendix B). Oaktat utbildningsform och studietakt kommer undervisningen att bestå av föreläsningar (i sal och/eller inspelade i förväg), gästföreläsningar (i sal och/eller inspelade i förväg), seminarier (i sal och/eller digitalt), olika former av övningar (i sal och/eller digitalt) och olika former av näringslivsinslag (i sal och/eller på en arbetsplats och/eller digitalt). Skälet till att även erbjuda anpassad studiegång har sin grund dels i det behov som finns, dels i universitetets mål och strategier där det framgår att Mittuniversitetet ska vara nationellt ledande och internationellt erkända vad gäller kvaliteten i flexibla utbildningsformer och teknikstött lärande samt att tillvarata och utveckla digitaliseringens möjligheter i syfte att ge våra studenter ett relevant stöd och goda förutsättningar att genomföra sina utbildningar.⁹

Som ett led i Mittuniversitetets strävan att vara nationellt ledande och internationellt erkänt vad gäller flexibla utbildningsformer bedriver CER ett pilotprojekt benämnt BUFFL (se www.miun.se/Forskning/forskningscentra/cer/utbildning2/). Det står för Branschutveckling hos banker och försäkringsbolag genom flexibelt livslångt lärande) och projektet riktar sig primärt till specialister inom bank och försäkring i syfte att vidareutveckla pågående och initiera nya kompetensutvecklingsinsatser inom denna bransch.¹⁰ I BUFFL-projektet medverkar lärare och forskare i företagsekonomi, informatik och utbildningsvetenskap från Mittuniversitetet, Uppsala universitet och Högskolan Kristianstad. Av vikt är också att Mittuniversitetets forskargrupp Higher Education and E-Learning (HEEL) medverkar i projektet och bistår med pedagogiskt och tekniskt stöd. Med i projektet finns även åtta organisationer verksamma i CER-nätverket: Amendo, If, Länsförsäkringar, Nordea, SEB, Skandia, Sparbanken Skåne och SPV. Målet med projektet är emellertid mycket högre ställt än att skapa kurser för denna specifika målgrupp. Ambitionen är att utveckla en nationellt användbar modell för utbildning inom alla typer av branscher för yrkesverksamma i behov av kompetenser för att kunna möta en verklighet i ständig förändring och där det flexibla lärandet för både individer och organisationer är i fokus.

Projektet innehåller tre faser: förprojektering, genomförande och utvärdering. I förprojekteringsfasen valdes tre temaområden ut baserat på de medverkande organisationernas önskemål. Upplägget är korta, fristående kurser som ges på deltid. Inom varje tema utvecklades

⁸ Wiklund, P., Civilekonomen. Hämtad 3 mars 2020 från: <https://www.civilekonomen.se/aktuellt/digitaliseringen-staller-nya-krav/>

⁹ Mittuniversitetets mål och strategier (dnr: MIUN 2018/1006).

¹⁰ Projektet finansieras av Sveriges innovationsmyndighet Vinnova.

en modul motsvarande en veckas heltidsstudier (1,5 högskolepoäng), en modul motsvarande två veckors heltidsstudier (3 högskolepoäng) och en modul motsvarande tre veckors heltidsstudier (4,5 högskolepoäng). Modulerna kan läsas separata eller tillsammans med andra moduler, i valfri ordning, inom det aktuella temat. Efter diverse tester i den första delen av genomförandefasen och därefter gjorda anpassningar är studietakten nu 25 procent (vilket visat sig vara lämpligt när kursmodulerna ska klaras av parallellt med ordinarie arbetsuppgifter). De hittills genomförda utvärderingarna visar vidare att deltagarna uppskattar att tidpunkterna för kursstart och kurslut är fastställda (för att möjliggöra god planering hos medverkande organisationer, kursdeltagare och lärare), men att kursdeltagarna i övrigt förväntar sig största möjliga flexibilitet och största möjliga support vad gäller administrativt, pedagogiskt och tekniskt stöd. Flexibiliteten i tid och rum begränsar dock möjligheten att skapa aktivitet i de virtuella klassrummen och det är något som vi ännu inte kommit tillrätta med. Det står också klart att stödfunktionerna behöver förbättras.

Det kanske mest utmärkande draget (och den största skillnaden gentemot traditionella universitets- och högskolekurser) är att kursdeltagarna arbetar med data från den egna organisationen utifrån autentiska utmaningar och att de kopplar teoretiska kunskaper till det mer praktiskt orienterade arbetet med egna data. Kopplat till detta kommer den dimension som tillförs när deltagare från olika organisationer utbyter branschrelaterade erfarenheter med varandra. Dessa erfarenheter borgar för att ett civilekonomprogramsupplägg som erbjuder teknikstött flexibelt livslångt lärande skulle kunna vara attraktivt även för yrkesverksamma och sannolikt också för elitidrottare (för vilka vi precis har sjösatt ett särskilt utbildningsblock av A-kurser i företagsekonomi på distans). Vi ämnar föra fortsatta dialoger med regionens arbetsgivare för att se hur vi skulle kunna vidareutveckla ett koncept till nytta för både organisationer och deras medarbetare. En annan unik möjlighet med ett flexibelt utbildningskoncept är att heltidsstudenter skulle kunna få utbyta erfarenheter med redan yrkesverksamma inom ramen för utbildningen. Det skulle kunna leda till spännande mentorsgrupperingar och öka förutsättningarna för våra heltidsstudenter att ha arbetsmarknadsaccess under hela utbildningen. Arbetet med att utveckla flexibla former för det skissade civilekonomprogrammet kommer att löpa parallellt med BUFFL-projektet och fortgå fram till utbildningens start.

2.2.4 Utbildningens vetenskapliga grund och forskningsanknytning

Inom centrumbildningarna CER (se www.miun.se/cer) och ETOUR (se www.miun.se/etour) bedrivs omfattande forskning och en fortlöpande seminarieverksamhet med stark koppling till vårt utbildningsprogram, såväl basblocket som de två inriktningarna. Dessutom finns ett högre seminarium i företagsekonomi där framför allt doktorander och licentiander presenterar och diskuterar sina pågående arbeten. Även i övrigt finns mycket goda förutsättningar för att den företagsekonomiska undervisningen ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Appendix A visar att läsåret 2019-2020 bestod lärarlaget i företagsekonomi av 25 lärare, varav 18 disputerade och sex forskarstuderande (viss undervisning bedrivs av ämnets doktorander och licentiander). Bland de disputerade är fyra professorer, tre docenter och elva ekonomie eller filosofie doktorer. Sammantaget täcker den forskning som bedrivs av de företagsekonomiska lärarna väl de utbildningsinriktningar som ingår i det föreslagna civilekonomprogrammet (se avsnitt 4.2).

Enligt den självvärdering av Mittuniversitetets nuvarande ekonomprogram som gjordes 2018 inom ramen för Treklövern-utvärderingen medverkade samtliga professorer, docenter och doktorer i undervisningen. Disputerade lärare genomförde större delen av undervisningen på

både grundnivå och avancerad nivå. När det gäller lärartätheten var det 35,7 studenter per lärare på grundnivån och 40,5 studenter per lärare på avancerad nivå. Utvärderingen visar vidare att så gott som alla lärare i företagsekonomi som handledde kandidat- och magisteruppsatser bedrev egen forskning. I det skisserade civilekonomprogrammet är ambitionen att samtliga professorer, docenter och doktorer ska medverka i undervisningen, att alla lärare ska bedriva egen aktiv forskning som kanaliseras till utbildningens alla årskurser och att vi ska ha en fortsatt närhet till studenterna.

I samtliga kurser används etablerade och forskningsbaserade läromedel. Vidare är det vanligt, redan på grundnivå, att det ingår forskningsartiklar publicerade i internationella tidskrifter. På avancerad nivå betonas det vetenskapliga hantverkets innebörd allt mer. Noterbart är att viss kurslitteratur (läroböcker och forskningsartiklar) har skrivits av universitetets egna lärare. Lärarnas forskning inkluderas även genom att undervisningsexempel hämtas från egna forskningsresultat och/eller egna kontakter med näringslivet. Som tidigare antytts vilar undervisningen på vetenskaplig grund i fråga om val av kurslitteratur. Studenterna möter det vetenskapliga förhållningssättet i form av vetenskapliga artiklar, men även via PM-uppgifter och de metodkurser som förbereder studenterna för det avslutande uppsatsarbetet. Då ska studenterna självständigt (med stöd av handledare) identifiera forskningsproblem av både praktisk och teoretisk betydelse, välja en lämplig metod för att uppnå sitt syfte, använda relevanta teorier för att analysera empiriska data på vetenskaplig grund, dra relevanta slutsatser och redovisa teoretiska och praktiska implikationer.

2.3 Motivering för ansökan om examensrättigheter

Mittuniversitetet söker rättigheten att examinera civilekonomer av följande huvudskäl:

- Näringslivet, både i regionen och nationellt, har ett stort behov av att rekrytera kvalificerad arbetskraft och efterfrågar särskilt välutbildade ekonomer.
- Mittuniversitetet har en stark tradition av yrkesutbildningar och strävar mot ett brett erbjudande med hög kvalitet. Universitetet har därför arbetat strategiskt för att utöka sin verksamhet inom detta fält med en examensrättighet för civilekonomer.
- Mittuniversitetet har en stark tradition av flexibla utbildningsformer med teknikstött lärande samt tids- och rumsberoende undervisning.

Att utbilda kompetent arbetskraft är en av universitetets främsta uppgifter. Det regionala näringslivet har under flera år efterlyst en civilekonomutbildning eftersom de ser den som viktig för deras utveckling. De upplever en brist på välutbildade ekonomer och ser ett stort kommande rekryteringsbehov. Företrädare för det regionala näringslivet och offentliga organisationer menar vidare att en civilekonomutbildning skulle öka universitetets attraktivitet i termer av fler studenter och ökade forskningsanslag, vilket skulle vara positivt för kompetensförsörjningen och regionens utveckling. I Appendix F finns 34 stödbrev från privata företag, företagsorganisationer och offentliga organisationer, vilket även visar att Mittuniversitetet ses som en viktig resurs för regionens kompetensförsörjning.

Att förse regionen och landet med kompetent arbetskraft i form av välutbildade ekonomer är den främsta anledningen till att Mittuniversitetet söker denna examensrättighet. Det föreslagna programmet är inte bara en regional angelägenhet. Det är också utformat för nationella behov (se avsnitt 2.4), vilket innebär att examinerade studenter har goda möjligheter till anställning inte bara regionalt utan också nationellt och internationellt. Erfarenheten visar dock att vissa studenter kommer att söka sig till programmet för att under sin studietid rota sig och sedan stanna kvar i regionen. De praktiska näringslivsinslagen i utbildningen och närheten till

regionens näringsliv kommer förmodligen att leda till att flera av våra studenter även fortsättningsvis kommer att rekryteras av företag och organisationer i regionen. Vidare kommer vissa studenter att stanna i regionen men vara anställda av företag som har sina huvudkontor och huvudsakliga verksamheter i andra regioner. Digitaliseringen möjliggör att rådgivnings-, marknadsförings- och affärsutvecklingstjänster samt redovisnings- och finansieringstjänster kan skötas på distans. En fördel med att bo och verka i vår region är att löner och lokalhyror är betydligt lägre än i storstäderna. Detta kan även bidra till ett mer hållbart samhälle och motverka avfolkningen av landsbygden.

Noterbart är att Mittuniversitetet tappar större delen av studenterna på det nuvarande ekonomprogrammet när de tagit kandidatexamen. Detta eftersom de flesta studenter erbjuds anställning redan innan de gått klart sina tre år och att en magisterutbildning inte uppfattas ha samma värde som en civilekonomutbildning. Baserat på den brist som näringslivet upplever av välutbildade ekonomer (se avsnitt 2.4) samt det söktryck och intresse som finns för befintliga civilekonomutbildningar (se avsnitt 2.5) bedömer vi att det finns utrymme för ytterligare civilekonomutbildningar.

Det finns nämligen inte bara ett stort behov av välutbildade ekonomer utan också av välutbildade ekonomer med en akademisk professionsutbildning som bas för en framtida yrkesverksamhet inom det breda fält av områden där ekonomer verkar. Detta leder till det andra skälet för examensrättigheten, nämligen att Mittuniversitetet har en lång tradition av att ge professionsutbildningar såsom civilingenjörsprogram, lärarprogram, psykologprogram, socionomprogram och sjuksköterskeprogram. Det finns därmed erfarenheter och utvecklade rutiner som säkerställer att vår föreslagna civilekonomutbildning ska ge såväl teoretiska kunskaper som praktiska färdigheter samt utgöra grunden för ett livslångt lärande som professionella ekonomer. Utbildningen är en för universitetet och det regionala näringslivet gemensam angelägenhet. Målet är att i samverkan utbilda ekonomer som kan förena akademisk och yrkesprofessionell kompetens, vilket kräver en tydlig växelverkan mellan teori och praktik. De verksamhetsförlagda delarna av utbildningen ska bidra till integration mellan teori och praktik. Vidare ska utbildningen leda till att studenterna utvecklar sitt tänkande kring yrkets krav och den egna utvecklingen utifrån en vetenskaplig grund. Utbildningen ska vara en akademisk professionsutbildning, vilket innebär att den ska ha en tydlig forskningsförankring och att yrkesverksamma ekonomer i företag och organisationer förväntas bidra till att utveckla utbildningens kvalitet. Förutom kursen Företagsekonomisk praktik genomsyras utbildningen av praktiska moment, vilka innefattar fortlöpande kontakter med näringslivet i form av gästföreläsningar, falluppgifter med mera.

I sin globala studie av hur företag ska attrahera duktiga människor till sina organisationer fann Manpower att dessa prioriterar valmöjligheter och balans i yrkeslivet.¹¹ De vill välja var, när och hur de arbetar. De vill ha flexibilitet, inte traditionella arbetstider, och börja och sluta arbetsdagen när det passar dem. Vidare vill de arbeta hemifrån och varhelst för att få en bra balans mellan arbete och fritid. Dessa attribut leder till vårt tredje skäl för att få examensrättigheter nämligen att Mittuniversitetet har en stark tradition av flexibla utbildningsformer med teknikstött lärande och undervisning oberoende av tid och rum. Vårt föreslagna civilekonomprogram utmärks av flexibla utbildningsformer och hög tillgänglighet. De flexibla undervisningsformerna innebär att studenterna erbjuds undervisning på campus och/eller distans. Studenterna kan alltså välja utbildningsform men det är även möjligt att

¹¹ ManpowerGroup. (2020). *Closing the Skills Gap: What Workers Want*. Hämtad 13 februari 2020 från <https://web.manpowergroup.us/talent-shortage>

kombinera dem över tid. Hög tillgänglighet innebär att studenterna genom teknikstött lärande har tillgång till utbildningsmaterialet oberoende av tid och rum. Exempelvis spelas föreläsningar in och publiceras på kursernas hemsidor så att de är tillgängliga för studenterna när som helst och var som helst. Utbildningsformerna och den höga tillgängligheten öppnar upp för studenter med olika bakgrunder, förutsättningar och ambitioner. Allt från studenter som bor i vår region till yrkesverksamma mitt i karriären och hårt satsande elitidrottare som ofta befinner sig på tävlingar eller träningsläger runt om i världen. Utifrån studenternas olika förutsättningar ges alltså möjlighet till anpassad studiegång i tid och rum.

2.4 Analys av behov av en civilekonomutbildning regionalt och nationellt

I SCB:s arbetskraftsbarometer är det arbetsgivarnas efterfrågan på utbildning som analyseras. En utbildning kan dock leda till många yrken.¹² Exempelvis kan en ekonomiutbildning leda till yrken som vd, redovisningsekonom, revisor, finansanalytiker, fondförvaltare, banktjänsteman, försäkringsrådgivare, säljare och inköpare, marknadsförare och informatör, skatte- och socialförsäkringshandläggare, IT-arkitekt, systemutvecklare och testledare. Arbetskraftsbarometern visar att 7 av 10 arbetsgivare upplever att tillgången på nyutexaminerade ekonomer var i balans 2019. Betydligt färre upplever att det finns en balans när det gäller yrkeserfarna ekonomer och 3 av 10 arbetsgivare upplever en brist på sådana ekonomer.

En något annorlunda bild ges i Manpowers globala studie av upplevda bristyrken.¹³ Här indikeras att mer än hälften av företagen runt om i världen inte kan finna den kompetens de söker, vilket är nästan dubbelt så många som för tio år sedan. Trots att takten på teknisk utveckling, digitalisering och automatisering fortsätter att accelerera, ökar eller behåller många företag sina personalstyrkor. Sverige är ett av de länder i världen där företag har som svårast att finna den arbetskraft de söker. Bland de tio mest efterfrågade kompetenserna, både nationellt och internationellt, återfinns våra förslag på utbildningsinriktningar (marknadsföring och affärsutveckling respektive redovisning och finansiering).

Civilekonomernas analys visar att 49 procent av ekonomerna som examinerades 2015 fick jobb redan innan avslutad utbildning och 89 procent inom sex månader efter avslutad utbildning.¹⁴ Vidare visar analysen att fyra av fem företagsekonomer hade jobb inom privat sektor tre år efter examen. Sex av tio ekonomer jobbar i stora företag med mer än 1 000 anställda, varav 19 procent hade en chefsbefattning. De flesta ekonomer jobbar i Sverige och de nyutexaminerade jobbar främst i storstadsområdena. Av de som tog examen 2015 jobbar 50 procent i Stockholms län, 14 procent i Västra Götalands län, åtta procent i Skånes län, fem procent i Värmlands, Örebro och Västmanlands län, fyra procent i Västerbottens, Norrbottens, Västernorrlands och Jämtlands län, tre procent i Dalarnas, Gävleborgs, Jönköpings, Kronobergs och Uppsala län, två procent i Kalmar, Gotlands, Blekinge och Östergötlands län, en procent i Hallands och Södermanlands län.

¹² SCB. (2019). *Vilka utbildningar ger jobb? Arbetskraftsbarometern 2019*. Hämtad 13 februari 2020 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/analyser-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/arbetskraftsbarometern/pong/publikationer/arbetskraftsbarometern-2019--vilka-utbildningar-ger-jobb-/?publobjid=30482>

¹³ ManpowerGroup. (2020). *Closing the Skills Gap: What Workers Want*. Hämtad 13 februari 2020 från <https://web.manpowergroup.us/talent-shortage>

¹⁴ Civilekonomerna. (2019). *Civilekonomer tre år efter examen 2019*. Hämtad 13 februari 2020 från https://civilekonomerna.se/sites/default/files/2019-04/Rapport%20Examens%20år%202015_webb.pdf

Omräknat per 100 000 invånare anställer arbetsgivare i Gotlands län, Stockholms län och vår region flest ekonomer i landet (se tabell 2.1). Vi kan dra två slutsatser av detta. Den ena är att näringslivet i dessa regioner efterfrågar och anställer fler ekonomer än i andra delar av landet. Den andra indikerar att dessa regioner lyckas behålla sina nyexaminerade ekonomer eller locka till sig nyexaminerade ekonomer från andra regioner i högre grad än övriga regioner.

Tabell 2.1 Anställda ekonomer som tog examen 2015 och i vilka län de är anställda

Län	Ekonomer per 100 000 invånare	Län	Ekonomer per 100 000 invånare
Gotland	36	Dalarna	11
Stockholm	22	Gävleborg	11
Vår region*	22	Jönköping	9
Värmland	19	Kalmar	9
Västmanland	19	Västra Götaland	9
Örebro	17	Uppsala	8
Norrbottn	17	Skåne	6
Kronoberg	16	Östergötland	5
Västerbotten	16	Södermanland	4
Blekinge	13	Halland	3

*) Jämtland och Västernorrland

Civilekonomernas analys visar vidare att 28 procent av ekonomerna arbetar med företagstjänster (redovisning, revision, rådgivning, IT inklusive management, konsult, media, reklam och PR), tolv procent inom utbildning, försäkring/pension, telekommunikation/transport och fastighet- och uthyrningsverksamhet, sju procent inom offentlig förvaltning, sex procent inom parti- och detaljhandel, knappt sex procent inom tillverkningsindustrin samt tre procent inom hälso- och sjukvård. 79 procent av ekonomerna med yrkesexamen anser sig ha stor eller ganska stor nytta av sin utbildning.

2.5 Analys av befintligt regionalt och nationellt civilekonomutbildningsutbud

Under hösten 2019 erbjöds 16 civilekonomutbildningar i landet varav nio är allmänna och sju specialiserade. Det handlar om campusutbildningar som ges på helfart med olika inriktningar och fördjupningar.

Högskolan i Borås erbjuder ett allmänt program med fördjupningar inom redovisning, marknadsföring och management. Högskolan i Halmstad ger ett allmänt program med fördjupningsalternativen revisor och bank, internationell marknadsföring samt strategisk ledning. Karlstad universitet erbjuder ett allmänt program med fördjupningarna redovisning och styrning, marknadsföring, service management, finansiell ekonomi och nationalekonomi. Linköpings universitet erbjuder ett allmänt civilekonomprogram med ekonomistyrning, företagsstrategi och marknadsföring som fördjupningsalternativ. Vidare erbjuds fyra specialiserade civilekonomprogram med internationell inriktning mot engelska, franska, spanska och tyska. Linnéuniversitetet erbjuder fördjupningsalternativen controller, finansiell ekonomi, redovisning, supply chain management samt nationalekonomi. Luleå tekniska universitet erbjuder ett allmänt program med inriktning mot företagsekonomi och nationalekonomi. Inom den företagsekonomiska inriktningen kan studenterna välja mellan marknadsföring, ledarskap och affärsutveckling samt redovisning och styrning som

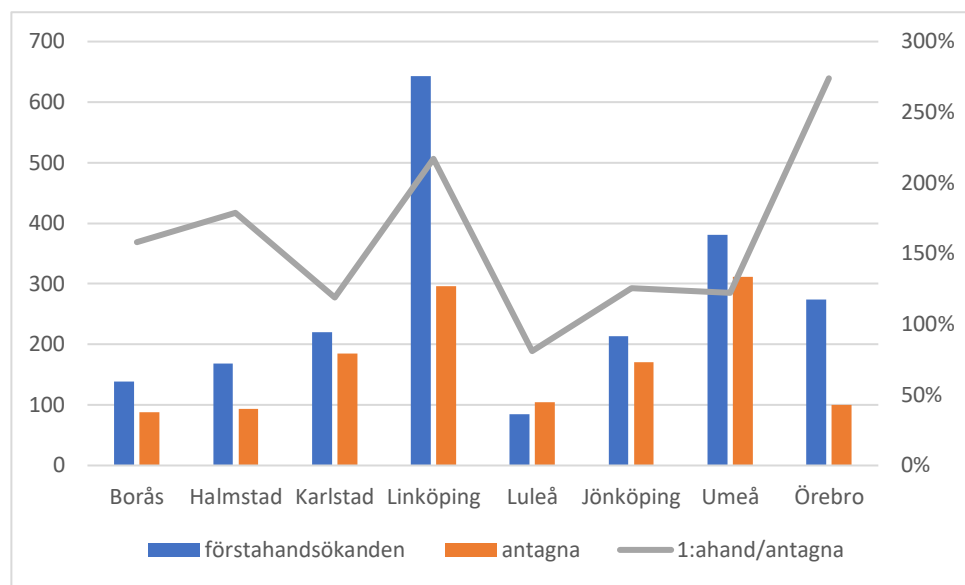
fördjupningar. Högskolan i Jönköping erbjuder ett allmänt program med företagsekonomisk och nationalekonomisk inriktning. Umeå universitet ger ett allmänt civilekonomprogram med företagsekonomisk respektive nationalekonomisk inriktning. Inom den företagsekonomiska inriktningen är fördjupningsalternativen redovisning, finansiering, marknadsföring, affärsutveckling och internationalisering. Inom den nationalekonomiska inriktningen kan studenterna välja mellan mikroekonomisk analys och finansiell ekonomi. Vidare erbjuds tre specialiserade civilekonomprogram, ett med inriktning mot handel och logistik, ett med inriktning mot service och management samt ett med internationell inriktning. Örebro universitet erbjuder ett allmänt program med företagsekonomisk respektive nationalekonomisk inriktning. De företagsekonomiska fördjupningsalternativen är organisation/ledarskap, marknadsföring, redovisning, ekonomistyrning och finansiering. Den nationalekonomiska inriktningen fördjupar studierna i mikroekonomi, makroekonomi, hälsoekonomi, miljöekonomi och finansiell ekonomi.

De vanligaste fördjupningsalternativen inom de allmänna civilprogrammen är redovisning (6), marknadsföring (5), ledarskap och management samt ekonomistyrning (4). Flera program erbjuder fördjupningsalternativet redovisning och styrning men inget program erbjuder vår föreslagna inriktning redovisning och finansiering. Två program erbjuder vår föreslagna inriktning affärsutveckling, men inte i kombination med marknadsföring.

Söktrycket till civilekonomutbildningarna är högt och det finns fler förstahandssökande än platser. Enligt UKÄ:s statistikdatabas för höstterminen 2019 hade de olika programmen nästan 2 400 förstahandssökanden varav 1 553 antogs.¹⁵ Sedan 2015 har det varit ett stabilt söktryck, men förstahandsansökande och antagna varierar mellan olika lärosäten. Högskolan i Borås hade 139 förstahandssökanden (88 antagna), Högskolan i Halmstad 168 (94), Karlstad universitet 220 (185), Linköpings universitet 643 (296), Linnéuniversitetet 247 (203), Luleå tekniska universitet 85 (105), Högskolan i Jönköping 213 (170), Umeå universitet 381 (312) och Örebro universitet 274 (100).

¹⁵ UKÄ:s statistikdatabas, hämtad 13 februari 2020 från https://www.uka.se/statistik--analys/statistikdatabas-hogskolan-i-siffror/statistikomrade.html?statq=https%3A%2F%2Fstatistik-api.uka.se%2Fapi%2Ftotals%2F13%3Funiversity%3D1%26year%3DHT2019%26group_slug%3D0d2a4985e5cdd4d61646205db94c67cfc7576ee1

Söktrycket, mätt i antal förstahandssökanden delat med antal antagna, är störst i Örebro (274 %) följt av Linköping (217 %) och Halmstad (179 %). Övriga lärosäten, förutom Luleå, har fler förstahandssökanden än antagna (se figur 2.1).

Figur 2.1 Förstahandssökanden, antagna och söktryck till civilekonomprogram höstterminen 2019.

3 Lärarkompetens och lärarkapacitet

Avsnittet täcker aspekten Personal i den föreslagna ansökningsmallen. Här beskrivs lärarnas kompetens samt varför den är tillräcklig, adekvat och står i proportion till utbildningens planerade undervisning, handledning och examination. Vidare beskrivs och analyseras hur lärarresurser säkerställs långsiktigt samt lärarnas utrymme för kompetensutveckling både individuellt och kollegialt.

3.1 Lärarresurser för undervisning, handledning och examination

Den formella kompetensen hos lärarna inom det skissade civilekonomprogrammet har både den bredd och det djup som krävs för att säkerställa nödvändiga lärarresurser för undervisning, handledning och examination i samtliga kurser. Det finns även goda förutsättningar för att undervisningen ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet. Sammanställningen över lärarresurser i Appendix A visar att innevarande läsår (2019-2020) består lärarlaget av 40 lärare, varav 24 är disputerade och sex är forskarstuderande. Bland de disputerade finns fyra professorer, tre docenter och 17 ekonomie, filosofi eller juris doktorer.

Professorer, docenter och doktorer kommer att bära huvudansvaret för kurserna i företagsekonomi i den föreslagna civilekonomutbildningen och även ansvara för merparten av undervisning och examination. I nationalekonomi och informatik är det stora flertalet av lärarna disputerade. I juridik är två av lärarna disputerade.

Enligt Mittuniversitetets regler kan lärare som inte har disputerat vara examinatorer för kurser på A- och B-nivå, medan de som är examinatorer för kurser på C-nivå ska vara disputerade inom ämnet. För kurser på avancerad nivå är motsvarande krav minst docent inom ämnet. Beträffande det tänkta civilekonomprogrammet är ambitionen att disputerade lärare ska vara examinatorer för alla kurser i huvudämnet företagsekonomi. När det gäller kompetens att undervisa på grundnivå ska läraren ha ämneskunskap, pedagogisk skicklighet och helst vara aktiv forskare inom ämnet för kursen. De som undervisar på avancerad nivå ska vara aktiva forskare inom ämnet för kursen. Kursansvariga lärare på avancerad nivå måste vara disputerade.

Samtliga lärare som är anställda som professorer och lektorer bedöms ha tillräcklig pedagogisk färdighet eftersom det enligt Högskoleförordningen (1993:100) är ett krav för att kunna anställas som professor och lektor. De flesta disputerade lärare har genomgått den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildning som erbjuds vid svenska högskolor och universitet. Majoriteten av lärarna (24 av 40) är disputerade och har dessutom lång erfarenhet av att undervisa inom högre utbildning. Flera av lärarna har en bred erfarenhet från uppdragsutbildningar och utbildningar som anordnas av professionella utbildningsföretag. Sju av våra 40 lärare har också medverkat i det tidigare nämnda BUFFL-projektet, såväl i förberedelse- och utvecklingsarbetet som i egenskap av lärare och examinatorer.

Tabell 3.1 visar en schablonmässig fördelning av lärartimmarna för de olika ämnena i det föreslagna civilekonomprogrammet. För att bedöma vilka resurser som krävs har vi kalkylerat en genomsnittlig lärarresurs per högskolepoäng. Vi utgår från att varje högskolepoäng kräver 32 lärartimmar. Antalet timmar kan naturligtvis variera från kurs till kurs men detta ska ses som en genomsnittlig uppskattning.

Tabell 3.1 Fördelning av lärartimmar mellan olika ämnen inom utbildningen

Ämne	Högskolepoäng	Timmar	Andel i procent
<i>Grundnivå*</i>			
Företagsekonomi	375	12000	51,1
Juridik	90	2880	12,2
Nationalekonomi	60	1920	8,1
Statistik	30	960	4,1
Informatik	30	960	4,1
<i>Avancerad nivå**</i>			
Företagsekonomi	150	4800	20,4

*) Utbildningen ges parallellt på båda campusorterna, vilket innebär att den totala poängsumman fördubblas. **) Utbildningen ges gemensamt för campusorterna med de båda inriktningar marknadsföring och affärsutveckling samt redovisning och finansiering. Eftersom programmet består av två inriktningar dubblas kurspoängen för de kurser som inte samläses.

En tillsvidareanställd har normalt en arbetstid om 1700 timmar. Det innebär att det behövs en lärarresurs som motsvarar 9,9 heltidsanställda företagsekonomer, varav 7,1 på grundnivå och 2,8 på avancerad nivå. Vidare behövs det 1,7 heltidsanställd i juridik, 1,1 heltidsanställd i nationalekonomi, 0,56 heltidsanställd i statistik och 0,56 heltidsanställd i informatik. Sammantaget finns det således tillräckligt med lärarresurser för att ge det föreslagna civilekonomprogrammet (se Appendix A).

3.2 Kompetensförsörjning

3.2.1 Befintlig kompetens inom det föreslagna civilekonomprogrammet

I tabell 3.2 redovisas befintlig kompetens för anställda lärare i företagsekonomi och stödämnena som ska medverka i den skissade civilekonomutbildningen. Tabellen visar såväl fördelningen mellan olika personalkategorier som könsfördelningen som det såg ut i februari 2020. Andelen forskarutbildade lärare är över 60 procent och andelen professorer och docenter utgör 17,5 procent. Av de 40 lärare som planeras att delta i utbildningen är 25 (62,5 %) kvinnor och 14 (37,5 %) män.

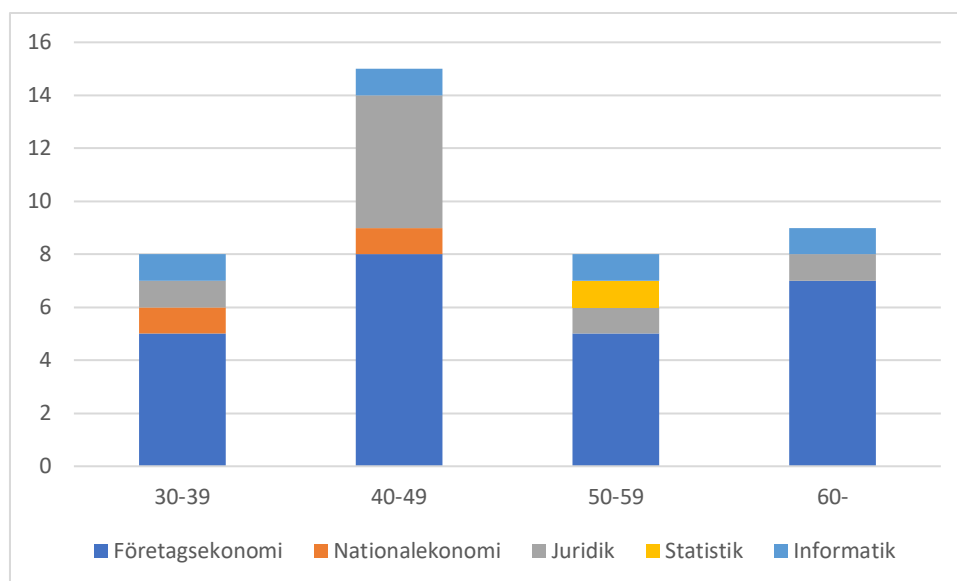
Tabell 3.2 Lärare fördelat på män och kvinnor inom olika befattningar per februari 2020

Befattning	Man	Kvinna	Totalt
Professorer	2	2	4
Lektorer*	8	12	20
Adjunkter**	1	9	10
Doktorander	3	1	4
Licentiander	0	2	2
Totalt	14	25	40

*varav tre är oavlönade docenter (en man och två kvinnor).

**varav en är disputerad (kvinna).

Figur 3.1 illustrerar hur lärarkårens åldersfördelning skulle se ut vid årsskiftet 2020-2021. Figuren visar en relativt jämn åldersfördelning över olika åldersintervall. Det framgår att 23 lärare (57,5 %) finns i intervallet 30-49 år medan 17 lärare (42,5 %) finns i åldersgruppen 50 år eller äldre.

Figur 3.1 Beräknad åldersfördelning av lärare per december 2020.

3.2.2 Kommande pensionsavgångar inom huvudämnet de fem närmaste åren

Rätten att kvarstå i anställning höjdes från 67 till 68 år den 1 januari 2020 och höjs till 69 år den 1 januari 2023. Antalet anställda forskare över 65 år på universitet och högskolor har tredubblats de senaste tio åren och det finns inget som talar för att denna trend ska avta.¹⁶ De tre lärare som närmar sig pensionsåldern har för avsikt att kvarstå i anställning så länge som det är möjligt. I vår kompetensförsörjningsplan utgår vi därmed från att lärarna avgår med pension då de fyller 68 respektive 69 år.

Tabell 3.3 Lärare som närmar sig pensionsåldern 68 respektive 69 år inom den närmaste femårsperioden

Namn	Befattning	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Inriktning redovisning och finansiering</i>						
Darush Yazdanfar	Professor	•	•	•		
<i>Inriktning marknadsföring och affärsutveckling</i>						
Yvonne von Friedrich	Professor	•	•	•	•	
Tommy Roxenhall	Lektor/docent	•	•	•	•	

Svarta prickar indikerar de år som lärare har rätt att behålla sin anställning

Inom utbildningens huvudämne (företagsekonomi) upphör tre anställningar de närmaste fem åren, varav en professor i januari 2022 samt en professor och en docent i december 2023 (se tabell 3.3). Kompetensförsörjning kommer att ske genom externa rekryteringar, vilka kommer att påbörjas hösten 2020. Utlysningar av fyra lektorat (två inom respektive inriktning på det skissade civilekonomprogrammet) finns förberedda och avsikten med dessa tjänster är inte bara att ersätta de tre lärare som kommer att gå i pension utan också att utöka personalstyrkan.

Förutom de lärare som närmar sig pensionsåldern och övriga två professorer består lärarlaget av två docenter (en inom vardera inriktningen) och elva doktorer (åtta inom inriktningen

¹⁶ Nilsson, A. (2018). Balansgång mellan erfarenhet och förnyelse. Tidningen Curie. Hämtad 27 februari 2020 från: <https://www.tidningencurie.se/nyheter/2018/02/26/balansgang-mellan-erfarenhet-och-fornyelse/>

marknadsföring och affärsutveckling samt tre inom inriktningen redovisning och finansiering). För dessa har vi startat ett meriteringsprogram i syfte att skapa förutsättningar och ge vägledning gällande meritering till professor/docent. En möjlighet skulle vara att även inrätta en eller två meriteringstjänster (postdoc). Lika viktigt är att vi kontinuerligt inrättar nya doktorandtjänster för att trygga kompetenstillförseln den vägen. Tre doktorander (varav en inom inriktningen marknadsföring och affärsutvecklings samt två inom inriktningen redovisning och finansiering) förväntas disputeras våren 2022.

3.3 Kompetensutveckling

Sammantaget bedömer vi att lärarlaget har en tillräcklig formell kompetens efter de senaste årens utvecklingsarbete. Kompetensutvecklingen säkerställs bland annat genom nedsättning av tjänst med maximalt 85 timmar per år samt genom att varje lärare erhåller personliga medel för kompetensutveckling om 10 000 kr per år (för professorer gäller 20 000 kr per år).

Mittuniversitetets anställningsordning syftar till att skapa och upprätthålla ett gemensamt synsätt på rekryteringspolitiska mål och arbetsgång vid rekrytering av lärare.¹⁷ När det gäller den ämnesmässiga och pedagogiska kompetensen ska den sökande presentera sin vetenskapliga verksamhet genom ett antal kriterier, vilka anges i anställningsordningen. Den pedagogiska kompetensen redovisas genom att den sökande styrker sin erfarenhet utifrån exempel som anges i anställningsordningen. För behörighet som universitetslektor och universitetsadjunkt krävs numera högskolepedagogisk utbildning omfattande minst 15 hp.

Ett av Mittuniversitetets utbildningsstrategiska mål är att den pedagogiska verksamheten ska karaktäriseras av professionalism och nytänkande och att våra utbildningar ska ligga i framkant gällande den pedagogiska och didaktiska utvecklingen. Ett viktigt steg för att nå detta mål är att arbeta med lärarnas pedagogiska kompetens via pedagogisk meritering. Mittuniversitetet har därför utarbetat ett förslag på ett pedagogiskt meriteringssystem som består av två meriteringsnivåer: meriterad och excellent lärare.¹⁸ En pilotomgång med deltagare från båda fakulteterna genomfördes under våren 2018. Pilotomgången har utvärderats och meriteringssystemet börjat revideras utifrån utvärderingens resultat. En av lärarna i företagsekonomi har ansökt om titeln meriterad lärare.

Den genomförda Treklövern-utvärderingen visar att Mittuniversitetets utbildningsstrategiska mål värnar om att den pedagogiska verksamheten ska karaktäriseras av professionalism och nytänkande samt att de flesta lärare i det företagsekonomiska ämneskollegiet har formell högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens. Tre lärare i företagsekonomi har strax under eller över 100 högskolepoäng i pedagogik.

¹⁷ Dnr MIUN 2013/1282.

¹⁸ Dnr MIUN 2017/2265.

4 Utbildningsmiljö

Avsnittet täcker aspekten Utbildningsmiljön i den föreslagna ansökningsmallen. Här beskrivs utbildningens vetenskapliga miljö och på vilket sätt det finns nära samband mellan forskning och utbildning. Vidare beskrivs och analyseras hur studenterna (inklusive distansstudenter) kommer att delta i ett forskande sammanhang och tillägna sig ett forskande förhållningssätt.

4.1 Utbildningens vetenskapliga miljö

Företagsekonomi är ett forskarutbildningsämne vid Mittuniversitetet, men däremot inte stödämnena. Både juridik och nationalekonomi har dock fått medel från HUV-fakulteten för att anta var sin doktorand vid annat universitet för att börja bygga upp egna forskarutbildningsmiljöer. Forskningen inom ämnet företagsekonomi, och även inom ämnet nationalekonomi, sker i stor utsträckning vid CER där det bedrivs branschnära forskning om företags och individers ekonomiska relationer, företrädesvis inom bank, försäkring, pension, fastighet och revision, men även avseende de kunder och leverantörer som är relaterade till dessa branscher, främst små och medelstora företag. På så sätt ingår nationalekonomi i den forskningsekonomiska forskningsmiljön. Företagsekonomer ingår även i ETOUR som fokuserar på forskning om turism, resande och hållbar destinationsutveckling. I båda dessa forskningsmiljöer ingår seniora forskare, doktorander och licentiander. Inom respektive miljö finansieras forskningen genom fakultetsmedel och med andra interna medel samt genom externa forskningsanslag. En annan forskargrupp (Societal Entrepreneurship in Sparsely Populated Areas, SESPA, se www.miun.se/sespa) fokuserar på samhälls-entreprenörskap och hur det kan bidra till hållbar utveckling av lokalsamhället och företagande i glesa strukturer. Även i denna grupp finns ett nära samarbete mellan forskare och det omgivande samhället.

En betydande del av de externa forskningsanslagen är kopplade till forskningsprojekt som bedrivs tillsammans med näringsliv och offentlig sektor (inom ramen för CER, ETOUR och SESPA). Relevanta erfarenheter från dessa verksamhetsfält kanaliseras till utbildningen via lärare som bedriver forskning inom olika projekt. För samtliga professorer, docenter och doktorer är det av stor betydelse att delta i det internationella vetenskapliga samtalet. Forskarna presenterar regelbundet sina resultat i internationella sammanhang. Flera av forskarna har samarbeten med andra forskare, både vid andra lärosäten i Sverige och vid universitet i andra länder. Målsättningen är att de disputerade forskarna ska bedriva forskning som bidrar till att föra det nationella och internationella vetenskapliga samtalet framåt. Samtliga forskare deltar i undervisningen och förmedlar sina erfarenheter i dessa sammanhang.

4.2 Utbildningens forskningsanknytning

Forskning relaterad till inriktningen marknadsföring och affärsutveckling bedrivs vid CER, ETOUR och SESPA. Som framgår av tabell 4.1 omfattar forskningen inom denna inriktning ett brett spektrum av forskningsfält, inklusive perspektiven internationalisering, jämställdhet och hållbarhet.

Tabell 4.1 Forskningsinriktningar inom inriktningen marknadsföring och affärsutveckling

Namn	Akademisk titel	Forskningsinriktning
Yvonne von Friedrichs	Professor	Entreprenörskap, samhällsentreprenörskap, gender, små och medelstora företag samt regional utveckling
Heléne Lundberg	Professor	Internationellt entreprenörskap, affärsrelationer (B2B), familjeföretagande och regional utveckling
Maria Lexhagen	Docent	Konsumentbeteende, varumärkesmarknadsföring, turism, destinationsutveckling, business intelligence, digitalisering av tjänster inom turism
Tommy Roxenhall	Docent	Kund- och affärsrelationer (B2B, B2C), strategiska nätverk, affärsmodeller och innovationer
Edith Andresen	Doktor	Affärsmodeller, innovation, strategiska nätverk och regional utveckling
Maria Bogren	Doktor	Entreprenörskap, socialt kapital, hållbarhet och tillväxt i små och medelstora företag
Lars-Anders Byberg	Doktor	Internationellt företagande och regional utveckling
Tatiana Chekalina	Doktor	Destinationsmarknadsföring, digitaliseringens påverkan på reseupplevelsen och destinationsvarumärken
Cecilia Dalborg	Doktor	Entreprenörskap och jämställt företagande, socialt entreprenörskap och tillväxt i små- och medelstora företag
Habib Kachlami	Doktor	Socialt företagande och regional utveckling
Wilhelm Skoglund	Doktor	Småföretagande, upplevelseekonomi samt regional utveckling
Anna Sörensson	Doktor	Hållbart företagande, marknadsföring och entreprenörskap
Ulrich Schmutte	Doktorand	Destinationsmarknadsföring, hållbart lokal utveckling, relationsmarknadsföring kring destinationer
Kristin Sabel	Licentiat	Kompetensförsörjning, familjeföretagande och entreprenörskap

Forskningen inom inriktningen redovisning och finansiering bedrivs huvudsakligen inom ramen för CER och även denna forskning täcker ett brett fält som inkluderar internationaliserings- jämställdhets- och hållbarhetsperspektiv (se tabell 4.2).

Tabell 4.2 Forskningsinriktningar inom inriktningen redovisning och finansiering

Namn	Akademisk titel	Forskningsinriktning
Darush Yazdanfar	Professor	Småföretagsfinansiering
Peter Öhman	Professor	Revision, finansiell reglering, småföretagsfinansiering och fastighetsvärdering
Anna-Karin Stockenstrand	Docent	Hållbara pensioner, finansiell reglering och tillsyn
Liesel Klemcke	Doktor	Upprättande och användning av redovisningsinformation
Marta Lindvert	Doktor	Finansiering och kvinnors företagande
Ulrika Sjödin	Doktor	Insiderlagen/finansiell reglering och förtroende
Anna-Maria Jansson	Licentiat, adjunkt	Revision och beteendenaspekter
Lina Bellman	Licentiat, Doktorand	Fastighetsvärdering
Mustafa Nourallah	Licentiat, doktorand	Mobil bankverksamhet
Dennis Hedback	Doktorand	Revision och artificiell intelligens
Irina Dimitrova	Licentiat	Det kontantlösa samhället

Nämnas ska också att ett antal forskningsprojekt drivs över inriktningsgränserna. Det gäller till exempel ett projekt om små och medelstora företags lönsamhet kopplat till regional utveckling samt ett projekt om finansiering av små företag kopplade till upplevelseekonomin.

Som tidigare framgått är närapå hela den undervisande lärarkåren aktiva forskare. Följaktligen är det i huvudsak forskande lärare som undervisar, handleder samt har kurs- och examinationsansvar. Lärarkåren kompletteras med lärare som med kort varsel kan rycka in på tidsbegränsade uppdrag på kursbasis och personal från näringslivet, exempelvis specialister från redovisnings- och revisionsbyråer, som undervisar på vissa kursmoment.

Redan från den första företagsekonomiska kursen i programmet ställs krav på att studenternas PM-arbeten ska baseras på vetenskapliga artiklar. I flera kurser ingår därefter att studenterna på egen hand ska söka information, i litteratur och exempelvis genom intervjuer med företag, som i nästa steg ska ligga till grund för analys och slutsatser. Kraven på dessa arbeten höjs i takt med att studenterna får fördjupande insikter i innebörden av vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metod.

Företagsekonomi A syftar till att ge grunderna för kunskap och förståelse för forskningsfrågor, teoretiska modeller och källkritik, metoder och resultat inom organisation och ledarskap, externredovisning och ekonomistyrning samt marknadsföring. Studenterna får även börja tillämpa systematiska metoder för kunskapsinhämtning och problemlösning. B-kurserna i redovisning och finansiering, strategisk ledning samt metod fördjupar studenternas vetenskapliga förståelse. Metodkursen ger studenterna grunderna i vetenskapsteori, kvantitativ och kvalitativ metod samt en fördjupning av förvärvade kunskaper kring företagsekonomiska metoder från tidigare PM-skrivande.

I programmets C-kurser tränas studenterna att självständigt identifiera, problematisera och formulera forskningsfrågor samt genomföra empiriska analyser med adekvata metoder. På avancerad nivå förvärvar studenterna fördjupade kunskaper och en förmåga att självständigt och kritiskt reflektera kring ämnesinnehållet i respektive kurs. Forskningsetiska aspekter och förhållningssätt diskuteras inom ramen för metodkursen på avancerad nivå (där studenterna kritiskt förväntas diskutera för- och nackdelar med kvantitativa respektive kvalitativa angreppssätt) och under uppsatskursen. Här utgår vi från riktlinjer och rekommendationer i Vetenskapsrådets skrift "God forskningssed" från 2017.

I den avslutande civilekonomuppsatsen ska studenterna genomföra en egen kvalificerad vetenskaplig studie under handledning. Uttalat är inte bara att handledarna ska bedriva aktiv forskning inom inriktningen för handledningen, utan även att studenterna ska ges möjlighet att skriva egenhändigt författade uppsatser inom ramen för pågående företagsekonomiska forskningsprojekt vid centrumbildningarna CER och ETOUR samt forskargruppen SESPA. Det förekommer att handledare bildar avgränsade forskningsprojekt där en handfull studenter kan ingå. Ett exempel på ett sådant projekt är hållbarhetsredovisning i amerikanska och europeiska börsnoterade bolag. Projektet går ut på att analysera och förklara kvaliteten i bolagens CSR-rapporter. Förutom egen datainsamling har studenterna tillgång till databaser såsom Thomson Reuters Eikon. De studenter som väljer att skriva sina uppsatser inom ramen för pågående forskningsprojekt kommer forskningen nära och får god vägledning i att utveckla sådana färdigheter som fordras för att självständigt kunna genomföra ett forskningsprojekt. Studenterna deltar med andra ord i ett forskande sammanhang och kan därmed tillägna sig ett forskande förhållningssätt. Treklövern-utvärderingen visar att knappt hälften av kandidat- och magisteruppsatserna skrevs inom ramen för pågående forskningsprojekt.

5 Studiemiljö

Avsnittet täcker aspekten Resurser i den föreslagna ansökningsmallen. Här beskrivs studenternas tillgång till litteratur och annat lärandematerial, informationstekniska resurser samt övrig infrastruktur som krävs för att studenterna ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Vidare beskrivs och analyseras arbetet med att säkerställa att tillgängliga resurser utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

5.1 Lokaler för undervisning

På båda campusorterna finns moderna och ändamålsenliga undervisningslokaler. Eftersom undervisningen även bedrivs ortsövergripande finns ett stort antal större och mindre salar med möjlighet till videouppkoppling på storbildsskärm samt andra webbaserade pedagogiska verktyg såsom Zoom. Det finns även gott om specialsalar lämpade för olika slags pedagogik och undervisningsmetodik. Nybyggda undervisningslokaler för flexibla utbildningsformer finns också att tillgå. Studenterna har tillgång till Mittuniversitetets lokaler för självstudier dygnet runt, alla dagar i veckan. Det finns gott om såväl allmänna större studielokaler som enskilda mindre grupperum. Studenterna har fri tillgång till Mittuniversitetets datorsalar och all den programvara som finns installerad i dessa datorer. EJT-institutionen (där företagsekonomi, nationalekonomi, juridik och statistik ingår) har utsedda skyddsombud som bland annat bevakar lokalfrågor och säkerställer att undervisningslokalerna kan utnyttjas effektivt och att tekniken är funktionell och modern.

5.2 Informationstekniska resurser och infrastruktur

Såväl Mittuniversitetet som EJT-institutionen och företagsekonomiämnet har under många år erbjudit IT-baserade distanskurser där utbildningen sker i en digital miljö. Detta har bland annat ökat behovet av inspelade föreläsningar. Läranderesurscentrum (LRC) vid Mittuniversitetet erbjuder lärare olika utbildningar för att underlätta användandet av dessa digitala tekniker. Dessutom lär vi av varandra inom ämneskollegiet och inom ramen för det ovan nämnda BUFFL-projektet. För att vidareutvecklas när det gäller digitala tekniker planeras workshoppar i mindre grupper med stöd av LRC och forskargruppen HEEL. Dessa kopplas till pågående eller planerade kurser som lärare i workshopparna har. En ambition är att skapa lokala digitala miljöer där olika typer av utrustning möjliggör utveckling och genomförande av såväl campus- som distanskurser. Som nämnts har båda campusorterna god tillgång till datorsalar. Dessa kan bokas av lärare för datalaborationer med studenter.

Lärplattformen Moodle används inom alla kurser oavsett utbildningsform. På kursernas hemsidor i Moodle finns all den information som studenterna behöver för att genomföra kurserna. Det gäller meddelanden, kursplaner, scheman, studieguider, inspelade föreläsningar, föreläsningssanteckningar, videoklipp med mera. I frågor som rör Moodle har EJT-institutionen, och mer specifikt och det företagsekonomiska ämneskollegiet, en representant i LRC:s referensgrupp.

Vidare genomförs seminarier på distans där vi huvudsakligen använder det webbaserade pedagogiska verktyget Zoom. Utöver bild, ljud, chatt och PowerPoint-presentationer är Zoom ett användarvänligt verktyg för interaktiv handledning. På ortsövergripande kurser, där videokonferensföreläsningar förekommer, varvar vi sändningsort så att alla studenter ges möjlighet att träffa lärarna fysiskt under kursens gång.

5.3 Universitetsbiblioteket

I vid bemärkelse ska Mittuniversitetets campusbibliotek ge lärandestöd till studenter och lärare. Lärandestödet innefattar att göra kurslitteratur och annan litteratur tillgänglig, att lära studenterna att använda forskningsdatabaser samt erbjuda en inspirerande studiemiljö. Till detta kommer en omfattande publiceringsstödsverksamhet riktad mot forskare. Biblioteken är också arbetsplatsbibliotek för samtliga anställda vid lärosätet och biblioteken har även öppet för allmänheten.

Biblioteken tillhandahåller relevanta databaser för vetenskapliga tidskrifter och artiklar. Studenterna har tillgång till samtliga dessa databaser, och de undervisas av bibliotekspersonalen i hur man på effektivaste sätt söker i dessa. Biblioteksundervisning i databassökning är ett ständigt förekommande inslag i utbildningsprogrammen. Biblioteken har en stor samling ämnesrelaterade böcker, både i pappersformat och som E-böcker. Dessa består av kurslitteratur och av lämplig referenslitteratur.

I rollen som aktiva forskare ger våra lärare förslag på inköp av databaser som både lärare och studenter kan använda. Flera lärare i det företagsekonomiska ämneskollegiet har upparbetat relationer med medarbetare på biblioteket, vilket bland annat leder till samtal om vilka databaser som är lämpliga att använda och vilka som kostar mer än de smakar. Detta är ett exempel på att resurserna kan utnyttjas effektivt.

5.4 Lika villkor och studenthälsan

Enligt Mittuniversitetets mål och strategier ska verksamheten vila på delaktighet och samtal mellan medarbetare, mellan studenter och medarbetare, mellan verksamhet och ledning, och mellan verksamhet och omgivande samhälle.¹⁹ Jämställdhet, mångfald och lika villkor är därmed grundläggande principer för verksamheten. Lika villkor berör hela universitetet och innefattar studenter och anställda utifrån diskrimineringslagen (SFS 2008:567) vad gäller kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, ålder och funktionsnedsättning.

Grundläggande är att studenter med funktionsnedsättning ska kunna studera på lika villkor som andra. Det förutsätter ett gott bemötande, bra tillgänglighet i lokaler och inte minst anpassad information och undervisning. Med funktionsnedsättning avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av funktionsförmågan. Det kan antingen vara medfött eller ha uppstått senare i livet, alternativt kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättningen är inget handikapp i sig utan uppstår i samspelet mellan en person med funktionsnedsättning och den omgivande miljön. Enligt denna definition är det mer korrekt att tala om personer med funktionsnedsättning och handikappande miljöer.

I Sverige har alla rätt till högskoleutbildning på lika villkor och sedan 2008 finns diskrimineringslagen (2008:567) för att främja lika rättigheter för alla studenter och sökande till högskolan samt motverka diskriminering. Genom denna lag uppmanas universitet och högskolor att aktivt verka för alla studenters lika rättigheter samt motverka diskriminering på grund av funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller kön.

¹⁹ Mittuniversitetets strategi 2019-2023 (dnr Miun 2018/1006).

Mittuniversitetet erbjuder pedagogiskt stöd utifrån varje students behov. Universitetets samordnare av pedagogiskt stöd till studenter med funktionsnedsättning beslutar och kan ge stöd i form av anteckningshjälp, mentorstöd, resursrum, specialarrangemang vid salstentamen, anpassad kurslitteratur, teckenspråkstolk och skrivtolk samt tekniska och pedagogiska hjälpmedel. Universitetets campusservice beslutar om lokalanpassning. Kursansvariga lärare beslutar om stödundervisning och extra handledning, alternativ examination, anpassade seminarier och grupparbeten samt språkverkstad. Studenter som har en läsnedsättning har rätt att låna anpassad kurslitteratur när de studerar vid Mittuniversitetet.

Sammanfattningsvis talar alla studenters rätt till att studera på lika villkor för anpassningsbarhet och flexibla lösningar. Det är också ett av skälen till att erbjuda ett civilekonomprogram på heltid men med möjlighet till anpassad studiegång.

Studenthälsan vid Mittuniversitetet arbetar förebyggande med livsstilsfrågor samt erbjuder studenterna samtalsstöd och rådgivning. De som arbetar vid Studenthälsan kan bland annat hjälpa till med:

- Rådgivning kring alkohol och droger, kost och motion, sexuell hälsa
- Hälsosamtal
- Talrådsla
- Mindfulness
- Stresshantering, sömn och återhämtning
- Stödsamtal för bland annat sorg och kris, psykisk hälsa
- Testa studenters levnadsvanor
- Funderingar kring självkänsla och krav
- Information vid sjukdom

Hos Studenthälsan kan studenterna komma i kontakt med sjuksköterskor, kuratorer, präster och administrativa samordnare. Studenthälsan förmedlar även kontakter till externa aktörer såsom stödgrupper för olika former av beroenden. Alla som arbetar på Studenthälsan har tystnadsplikt, och alla besök är avgiftsfria.

6 Säkring av styrdokument

Avsnittet täcker aspekten Styrdokument i den föreslagna ansökningsmallen. Här beskrivs hur utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen fastslås, förnyas och kvalitetssäkras av olika instanser vid Mittuniversitetet.

Hur utbildningsplaner och kursplaner fastslås regleras i Mittuniversitetets besluts- och delegationsordning.²⁰ Fakultetsnämnden (i det här fallet avses nämnden för Mittuniversitetets humanvetenskapliga fakultet) fastställer nya och reviderade utbildningsplaner samt nya och reviderade kursplaner enligt HUV-fakultetens besluts- och delegationsordning.²¹

Fakultetsnämnden har delegerat till ett av fakultetens underliggande råd, det för utbildning på grund- och avancerad nivå (GRU), att besluta om revidering av innehåll i utbildningsplaner och till ordföranden i GRU att besluta om smärre justeringar. GRU har fastställt en handläggningsordning där det framgår vad som är rådets ansvar och vad som anses vara smärre justeringar.²² Vidare har fakultetsnämnden delegerat till respektive institution, i form av det ämneskollegium som berörs, att besluta om nya och reviderade kursplaner. Det betyder att företagsekonomiska kursplaner hanteras i och fastställs av ämneskollegiet i företagsekonomi, nationalekonomiska kursplaner hanteras i och fastställs av ämneskollegiet i nationalekonomi och så vidare.

Samtliga ämnen som ingår i det föreslagna civilekonomprogrammet har välutvecklade rutiner för en kontinuerlig översyn och utveckling av kursplaner, inklusive lärandemål och kurslitteratur, inom sina respektive ämneskollegier (statistikämnet ingår i det företagsekonomiska ämneskollegiet). En kontinuerlig omvärldsbevakning sker genom att det finns aktiva forskare och följer utvecklingen inom sina respektive ämnen.

Regel för utbildningsplan och kursplaner reglerar vad utbildningsplaner respektive kursplaner ska innehålla och är därmed en del av kvalitetssäkringen.²³ Kvalitetssäkring sker också via utbildningsdatabasen Atlas. Här är det fastställt att nya utbildnings- och kursplaner ska granskas i olika steg (först av antagningen och examensenheten, sedan av tre handläggare, därefter av fakultetskansliet och till sist av ordföranden i GRU). Revideringar granskas i något färre steg. Stöddokument för hantering av utbildnings- och kursplaner i utbildningsdatabasen Atlas finns via Atlas hemsida.²⁴ Stöd i arbetet med kursplaner finns att hämta via Atlas hemsida.²⁵

Beträffande förändring av styrdokument så processas besluts- och delegationsordningar på respektive nivå och remissbehandlas av berörda organ. Regelverk för utbildnings- och kursplaner har systemansvarig för Atlas ansvar för. Smärre justeringar hanteras av olika enheter inom granskningsprocessen. Beslut fattas av rektor.

²⁰ Mittuniversitetets besluts- och delegationsordning (dnr: MIUN 2019/657).

²¹ Mittuniversitetets humanvetenskapliga fakultets besluts- och delegationsordning (dnr: MIUN 2019/658).

²² Mittuniversitetets humanvetenskapliga fakultets riktlinjer för beredning av utbildningsplaner under revidering (dnr: MIUN 2011/1869).

²³ Regel för utbildningsplan och kursplaner (dnr: MIUN 2009/830).

²⁴ <https://www.miu.se/medarbetare/gemensamt/studieadministration/Atlas/dokument/>

²⁵ <https://www.miu.se/medarbetare/gemensamt/studieadministration/Atlas/stod-i-arbete-med-kursplan/>

7 Säkring av examensmålen

Avsnittet täcker aspekten Säkring av examensmålen i den föreslagna ansökningsmallen. Här beskrivs och analyseras hur utbildningens utformning och genomförande säkerställer att studenterna uppnår examensmålen. Vidare beskrivs och analyseras progressionen och kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Det beskrivs och analyseras även hur utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och tar hänsyn till studenternas förutsättningar.

7.1 Säkerställande av examensmål inom utbildningen

Utbildningen leder till civilekonomexamen på avancerad nivå (om utbildning på grundnivå samt på avancerad nivå stadgas i Högskolelagen 1 kap 8 och 9 §§). Civilekonomexamen uppnås efter det att studenten har fullgjort kursfordringar om 240 högskolepoäng. För civilekonomexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för kvalificerat och självständigt arbete inom ekonomiområdet. Examensmålen ger en övergripande bild av vad studenter ska kunna efter genomförd utbildning. De nationella examensmålen, som stadgas i Högskolelagen (1992:1434) 1 kap 8 och 9 §§ samt i Examensordningen i Högskoleförordningen (1993:100), har införts i utbildningsplanen för vår föreslagna civilekonomutbildning (se figur 7.1 och Appendix B).

Nationella examensmål

A. Kunskap och förståelse

- A.1 Visa kunskap om det valda ekonomiområdets vetenskapliga grund och beprövade erfarenhet samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete
- A.2 Visa såväl brett kunnande inom det ekonomiska området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av de valda ekonomiområdet
- A.3 Visa fördjupad kunskap om teori och metod inom det valda ekonomiområdet
- A.4 Visa kunskap om relevanta nationella och internationella regelsystem av betydelse för det valda ekonomiområdet

B. Färdighet och förmåga

- B.1 Visa förmåga att integrera kunskap samt att med ekonomiska perspektiv analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer
- B.2 Visa förmåga att självständigt identifiera och formulera ekonomiska frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar
- B.3 Visa förmåga att muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser i dialog med olika grupper i såväl nationella som internationella sammanhang
- B.4 Visa sådan färdighet som krävs för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller arbeta i annan kvalificerad verksamhet

C. Värderingsförmåga och förhållningssätt

- C.1 Visa förmåga att inom det företagsekonomiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga och samhällseliga frågor såsom de mänskliga rättigheterna och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete
- C.2 Visa insikt i ledarskapets betydelse och dess utövning
- C.3 Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens

Figur 7.1 Nationella examensmål för civilekonomutbildningen.

7.2 Lärandeaktiviteter och examination

Valet av lärandeaktiviteter bygger på examensmål, lärandemål och på att vårt skissade civilekonomprogram utmärks av flexibla utbildningsformer med teknikstöd och hög tillgänglighet för ett livslångt lärande. Såsom angetts i avsnitt 2.3 innebär de flexibla undervisningsformerna att studenterna erbjuds undervisning på campus och/eller distans, men att det också är möjligt att kombinera dem över tid. Hög tillgänglighet innebär att studenterna genom teknikstött lärande har tillgång till utbildningsmaterialet oberoende av tid och rum. Oavsett utbildningsform och studietakt kommer undervisningen att bestå av följande inslag (se figur 7.2): BIB - biblioteksundervisning i databassökning (i sal och/eller digitalt), FÖI - föreläsningar och gästföreläsningar (i sal och/eller inspelade i förväg), HAS - seminarier (i sal och/eller digitalt), NÄI - olika former av näringslivsinslag (i sal och/eller på en arbetsplats och/eller digitalt) och ÖVN - olika former av övningar (i sal och/eller digitalt). Studenterna bedriver även eget lärande i form av självstudier av kurslitteratur med mera. I nedanstående exempel (tabellerna 7.1–7.4) visas emellertid inte studenternas självstudier.

Lärandeaktiviteter	
<i>Undervisningsformer</i>	
BIB	Biblioteksundervisning i databassökning (i sal och/eller digitalt)
FÖI	Föreläsningar och gästföreläsningar (i sal och/eller inspelade i förväg)
HAS	Handledning och seminarier (i sal och/eller digitalt)
NÄI	Olika former av näringslivsinslag (i sal och/eller på en arbetsplats och/eller digitalt)
ÖVN	Olika former av övningar (i sal och/eller digitalt)
<i>Examination</i>	
NÄO	Näringslivsinslag, där obligatorisk närvaro krävs, t.ex. gästföreläsningar, studiebesök, osv. bedöms med betygen G och U.
PMG	Skriftlig inlämningsuppgift, till exempel vetenskapligt arbete (PM) inklusive seminariedeltagande, bedöms med betygen A-F alternativ G och U. Vid betygsättning av vetenskapliga arbeten används bedömningsmallen för uppsatser.
PMI	Skriftlig individuell inlämningsuppgift, till exempel vetenskapligt arbete (PM) inklusive seminariedeltagande, bedöms med betygen A-F alternativ G och U. Vid betygsättning av vetenskapliga arbeten används bedömningsmallen för uppsatser.
TEN	Skriftlig individuell salstentamen bedöms med betygen A-F.
UPO	Opposition av skriftlig vetenskaplig uppsats bedöms med betygen G och U.
UPP	Skriftlig vetenskaplig uppsats bedöms med betygen A-F. Vid betygsättning används bedömningsmallen för uppsatser.

Figur 7.2 Lärandeaktiviteter och examination kopplat till det tänkta civilekonomprogrammet.

Som framgår av figur 7.2 används följande typer av examinationsformer: NÄO - Näringslivsinslag, där närvaro krävs vid till exempel studiebesök, PMG - skriftlig gruppbaserad inlämningsuppgift (2-4 studenter) såsom vetenskapligt arbete inklusive seminariedeltagande, PMI - skriftlig individuell inlämningsuppgift såsom vetenskapligt arbete inklusive seminariedeltagande, TEN - skriftlig individuell salstentamen, UPO - opposition av skriftlig vetenskaplig uppsats samt UPP - skriftlig vetenskaplig uppsats. Olika examinationsformer avser normalt olika aspekter i lärandemålen.

7.3 Koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination

Utbildningsplanen och samtliga kursplaner i det föreslagna civilekonomprogrammet har reviderats med avseende på att det finns en tydlig koppling mellan examensmål, lärandemål,

lärandeaktiviteter och examination. Utbildningens utformning, genomförande och examination innebär att studenterna tränas i det vetenskapliga hantverket parallellt med att de förkovrar sig inom företagsekonomiämnet.

Examensmålen är nedbrutna i specifika lärandemål för varje kurs. Dessa är formulerade enligt Blooms taxonomi med avseende på de sex lärandenivåerna faktakunskaper, förståelse, tillämpning, analys, syntes och värdering. Noteras ska att kursplanernas lärandemål är skrivna på ett för studenterna lättillgängligt sätt. Därför har varje kurs ett relativt begränsat antal lärandemål, vilket innebär att ett lärandemål kan täcka in flera examensmål och även flera lärandenivåer enligt Blooms taxonomi.

Kurserna på A-nivån inom företagsekonomi fokuserar på faktakunskaper och är främst kopplade till examensmål A (Kunskap och förståelse) och det motsvarar cirka 70–80 procent av innehållet i kurserna. Tidigt i utbildningen finns det inslag med koppling till examensmål B (Färdighet och förmåga) för att studenterna redan från början ska tränas i hur vetenskaplig kunskap skapas. Detta motsvarar cirka 20–30 procent av innehållet i A-kurserna.

I tabell 7.1 exemplifieras kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination i A-kursen Organisation och ledarskap, 7,5 hp. Examensmålen A.1-A.3 samt B.1-B.2 är kanaliserade till kursens tre lärandemål. För att nå de två första lärandemålen används föreläsningar och gästföreläsningar (FÖI) samt näringslivsinslag (NÄI). Dessa lärandemål bedöms genom en skriftlig individuell salstentamen (TEN) och näringslivsinslag (NÄO). Det tredje lärandemålet nås genom biblioteksundervisning i databassökning (BIB), handledning och seminarier (HAS). Detta lärandemål bedöms och examineras genom ett skriftligt gruppbaserat vetenskapligt arbete (PMG) som seminariebehandlas. Notera att det tredje lärandemålet är utformat så att det relateras till såväl examensmål A (Kunskap och förståelse) som examensmål B (Färdighet och förmåga).

Tabell 7.1 Koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på A-nivå: Organisation och ledarskap, 7,5 hp

Examensmål	Lärandemål	Lärandeaktiviteter	Examination	
<i>Kategori</i>	<i>Mål</i>	<i>Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:</i>	<i>Former för undervisning</i>	
			<i>Former för bedömning</i>	
A. Kunskap och förståelse	A.1	1. beskriva och med egna ord förklara centrala begrepp inom organisationsteori	FÖI, NÄI	NÄO, TEN
	A.2	2. återge traditionella såväl som nyare ledande teorier på området samt översiktligt förklara organisationsteorins utveckling under 1900-talet	FÖI	TEN
	A.3	3. identifiera, beskriva, förklara och urskilja hur vetenskaplig kunskap skapas genom att producera ett avgränsat vetenskapligt arbete inom organisationsområdet	BIB, HAS	PMG
B. Färdighet och förmåga	B.1-	3. identifiera, beskriva, förklara och urskilja hur	HAS	PMG
	B.2	vetenskaplig kunskap skapas genom att producera ett avgränsat vetenskapligt arbete inom organisationsområdet		

Lärandeaktiviteter: BIB = Biblioteksundervisning i databassökning. FÖI = Föreläsningar och gästföreläsningar. HAS = Handledning och seminarier. NÄI = Olika former av näringslivsinslag. **Examination:** NÄO = Näringslivsinslag. PMG = Skriftlig inlämningsuppgift. TEN = Skriftlig individuell salstentamen.

På B-nivån ökar betoningen på teoretiska perspektiv och graden av undervisningsinslag med koppling till metod och det vetenskapliga hantverket. Examensmål A (Kunskap och förståelse)

motsvarar cirka 50 procent och examensmål B (Färdighet och förmåga) cirka 50 procent av innehållet i kurserna.

I tabell 7.2 exemplifieras kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination i B-kursen Metod, 7,5 hp. Examensmålen A.1-A.3 samt B.1-B.3 kopplas till kursens sex lärandemål. För att nå de två första lärandemålen används föreläsningar och gästföreläsningar (FÖI). Dessa lärandemål bedöms genom en skriftlig individuell salstentamen (TEN). Det tredje lärandemålet nås genom biblioteksundervisning i databassökning (BIB), föreläsningar (FÖI), näringsinslag (NÄO) i termer av att studenterna deltar i en workshop i samarbete med en näringslivsorganisation om hur organisationen har konstruerat sina kundnöjdhetssenkäter samt en datasalsövning (ÖVN) avseende statistikprogrammet SPSS. Detta lärandemål bedöms och examineras genom deltagande på workshopen (NÄO) samt genom ovan nämnda skriftliga individuella salstentamen (TEN). Lärandemålen 4-6 nås genom föreläsningar (FÖI), handledning och seminarier (HAS). Dessa lärandemål bedöms och examineras genom två skriftliga gruppbaseade vetenskapliga arbeten (PMG).

Tabell 7.2 Koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på B-nivå: Metod, 7,5 hp

Examensmål	Lärandemål	Lärandeaktiviteter	Examination
<i>Kategori</i>	<i>Mål</i>	<i>Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:</i>	<i>Former för undervisning</i>
			<i>Former för bedömning</i>
A. Kunskap och förståelse	A.1	1. definiera och sammanfatta olika vetenskapsteoretiska synsätt	FÖI
	A.2	2. förklara betydelsen av relevanta metodologiska och vetenskapsteoretiska begrepp	FÖI
	A.3	3. använda olika kvalitativa och kvantitativa metoder för datainsamling för datainsamling och analys	BIB, FÖI, NÄI, ÖVN
B. Färdighet och förmåga	B.1	4. tillämpa och kritiskt bearbeta tidigare kunskaper som grund för insamling och bearbetning av empirisk information	FÖI, HAS
	B.2	5. förklara olika samband mellan problem, syfte, teoretisk referensram, metod, resultat, analys och slutsatser	FÖI, HAS
	B.3	6. ge exempel på och urskilja hur skilda slags vetenskapsteoretiska synsätt och metodval kan påverka hur vetenskapliga arbeten utformas och i vilken utsträckning resultaten kan generaliseras	FÖI, HAS

Lärandeaktiviteter: BIB = Biblioteksundervisning i databassökning. FÖI = Föreläsningar, gästföreläsningar och lektioner. HAS = Handledning och seminarier. NÄI = Olika former av näringslivsinslag. ÖVN = Olika former av övningar. **Examination:** NÄO = Näringslivsinslag. PMG = Skriftlig individuell inlämningsuppgift. TEN = Skriftlig individuell salstentamen.

På C-nivån ges tre kurser vardera inom de två inriktningarna (marknadsföring och affärsutveckling respektive redovisning och finansiering) plus en praktikkurs som inbegriper praktik vid ett företag eller en organisation. Här fördjupas ämneskunskaperna såväl som det vetenskapliga hantverket, bland annat genom att studenterna ska visa förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta, vetenskapliga, samhälleliga frågor och utifrån etiska aspekter. Kritiska förhållningssätt betonas i ökad utsträckning. Examensmål A (Kunskap och förståelse) motsvarar cirka 20–30 procent, examensmål B (Färdighet och förmåga) cirka 50–60 procent och examensmål C (Värderingsförmåga och förhållningssätt) cirka 10–30 procent av innehållet i kurserna.

I tabell 7.3 exemplifieras kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination i C-kursen Redovisningsteori, 7,5 hp. Examensmålen A.1-A.4, B.1, B.3 och C.1 är relaterade till kursens fyra lärandemål. För att nå det första lärandemålet används föreläsningar och gästföreläsningar (FÖI) samt handledning och seminarier (HAS). Lärandemålet bedöms genom en skriftlig individuell salstentamen (TEN). För att nå det andra lärandemålet används föreläsningar och gästföreläsningar (FÖI), handledning och seminarier (HAS), näringsinslag (NÄI) samt olika former av övningar (ÖVN). Lärandemålet bedöms genom den ovan nämnda skriftliga individuella salstentamen (TEN) och deltagande i näringslivsinslag (NÄO). Övriga lärandemål (3 och 4) nås genom handledning och seminarier (HAS) samt olika former av övningar (ÖVN). Dessa lärandemål bedöms och examineras genom skriftliga gruppbaseade inlämningsuppgifter (PMG) som seminariebehandlas.

Tabell 7.3 Koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på C-nivå: Redovisningsteori, 7,5 hp

Examensmål	Lärandemål	Lärandeaktiviteter	Examination	
<i>Kategori</i>	<i>Mål</i>	<i>Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:</i>	<i>Former för undervisning</i>	
A. Kunskap och förståelse	A.1- A.4	1. ge exempel på och skissera konceptuella ramverk och andra teoretiska utgångspunkter som ligger till grund för externredovisningens utformning	FÖI, HAS	TEN
B. Färdighet och förmåga	B.1	2. beskriva och förklara hur redovisningsteoriernas (finansiella och icke-finansiella) utgångspunkter och hur dessa kan relateras till varandra och till redovisning i praktiken (gällande såväl finansiell som icke-finansiell rapportering)	FÖI, HAS, NÄI, ÖVN	NÄO, TEN
	B.3	3. sammanfatta och kritiskt bearbeta innehållet i vetenskapliga artiklar inom redovisningsområdet	HAS, ÖVN	PMG
C. Värdningsförmåga och förhållningssätt	C.1	4. använda redovisningsteorier för att förklara praktiska, samhälleliga och etiska fenomen inom externredovisningsområdet	HAS, ÖVN	PMG

Lärandeaktiviteter: BIB = Biblioteksundervisning i databassökning. FÖI = Föreläsningar och lektioner. HAS = Handledning och seminarier. NÄI = Olika former av näringslivsinslag. ÖVN = Olika former av övningar. **Examination:** NÄO = Näringslivsinslag. PMG = Skriftlig individuell inlämningsuppgift. TEN = Skriftlig individuell salstentamen.

På AV-nivån ges totalt sex företagsekonomiska kurser inom de båda inriktningarna samt kursen civilekonom uppsats. På denna nivå ökar komplexitetsgraden och såväl ämneskunskaperna som det vetenskapliga hantverket fördjupas ytterligare. Detta sker genom att studenterna ska visa förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta, vetenskapliga och samhälleliga frågor samt ökad medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete. Vidare ska studenterna visa insikt i ledarskapets betydelse och praktiska utövning samt visa förmåga att som professionell ekonom tillämpa livslångt lärande. Examensmål A (Kunskap och förståelse) motsvarar cirka 10–20 procent, examensmål B (Färdighet och förmåga) cirka 40–50 procent och examensmål C (Värdningsförmåga och förhållningssätt) cirka 30–50 procent av innehållet i kurserna.

I tabell 7.4 exemplifieras kopplingen mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination i AV-kursen Ledarskap och etik, 7,5 hp. Examensmålen A.2-A.3, B.2-B.3 och C.1-C.2 är kanaliserade till kursens fem lärandemål. För att nå det första lärandemålet används föreläsningar (FÖI) och handledning och seminarier (HAS). Bedömningen sker genom en skriftligt individuell salstentamen (TEN). Övriga lärandemålen nås genom handledning och seminarier (HAS), varav det femte lärandemålet även nås genom näringslivsinslag (NÄI).

Dessa lärandemål bedöms och examineras genom en skriftligt individuell inlämningsuppgift och i förekommande fall genom deltagande på näringslivsinslag (NÄO).

Tabell 7.4 Koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination på AV-nivå: Ledarskap och etik, 7,5 hp

Examensmål	Lärandemål	Lärandeaktiviteter	Examination	
<i>Kategori</i>	<i>Mål</i>	<i>Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:</i>	<i>Former för undervisning</i>	<i>Former för bedömning</i>
A. Kunskap och förståelse	A.2- A.3	1. definiera och förklara centrala teoretiska begrepp inom ledarskap, medarbetarskap, etik och hållbarhet och andra relaterade koncept	FÖI, HAS	TEN
B. Färdighet och förmåga	B.2	2. visa förmåga att självständigt identifiera och utarbeta frågeställningar samt att med adekvata metoder lösa kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar	HAS	PMI
	B.3	3. visa förmåga att muntligt och skriftligt värdera den kunskap och de argument som ligger till grund för olika studiers slutsatser	HAS	PMI
C. Värderingsförmåga och förhållningssätt	C.1	4. identifiera, förklara och relatera aktuella etiska utmaningar i det globala samhället	HAS	PMI
	C.2	5. identifiera, ställa samman och jämföra olika ledarskapsföreteelser, frågeställningar och situationer inom och utanför organisationen	HAS, NÄI	NÄO, PMI

Lärandeaktiviteter: FÖI = Föreläsningar, gästföreläsningar och lektioner. HAS =Handledning och seminarier. NÄI = Olika former av näringslivsinslag. **Examination:** NÄO = Näringslivsinslag. PMI = Skriftlig individuell inlämningsuppgift. TEN = Skriftlig individuell salstentamen.

I det föreslagna civilekonomprogrammet kommer utbildningen på grundnivån (A-, B- och C-kurserna) att utveckla studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar, att självständigt urskilja, formulera och lösa problem inom det företagsekonomiska området samt att ha beredskap för att möta förändringar i arbetslivet. Studenterna ska utöver kunskaper, förståelse och färdigheter utveckla en förmåga att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå, följa kunskapsutvecklingen och utbyta kunskaper även med personer utan specialistkunskaper inom området. Utbildningen på avancerad nivå bygger på de kunskaper som studenterna får på grundnivån. AV-nivån kommer att innebära fördjupade kunskaper och förståelse, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildningen på grundnivån. Kurserna på avancerad nivå kommer att ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper, att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer samt deras förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

Rent konkret innebär detta att majoriteten av lärandemålen för kurser på A och B-nivå kopplas till examensmål A (Kunskap och förståelse) och examensmål B (Färdighet och förmåga). På C-nivån ingår lärandemål kopplade till de nämnda examensmålen men det finns även inslag av examensmål C (Värderingsförmåga och förhållningssätt). På C-nivån förskjuts tyngdpunkten med andra ord något åt de högre examensmålen. På AV-nivån ingår lärandemål kopplade till samtliga examensmål. Tyngdpunkten förskjuts ytterligare åt de högre examensmålen (se tabell 7.5).

Tabell 7.5 Koppling mellan examensmål och lärandemål i företagsekonomiska kurser

Kurs	A.1	A.2	A.3	A.4	B.1	B.2	B.3	B.4	C.1	C.2	C.3
<i>Företagsekonomi A och B</i>											
Organisation och ledarskap, 7,5hp	•	•	•		•	•	•				
Redovisning och ekonomistyrning, 15hp	•	•	•	•	•	•	•				
Marknadsföring, 7,5hp	•	•	•		•	•	•				
Redovisning och finansiering, 15hp	•	•	•	•	•	•	•				
Strategisk ledning, 7,5hp	•	•	•		•	•	•				
Metod, 7,5hp	•	•	•		•	•	•				
<i>Företagsekonomi C</i>											
Global marknadsföring, 7,5hp	•	•	•			•	•			•	
Marknadsundersökningar och konsumentbeteende, 7,5hp	•	•	•		•	•	•			•	
Innovation och affärsmodellutveckling, 7,5hp	•	•	•		•	•	•			•	
Redovisningsteori, 7,5hp	•	•	•	•	•		•			•	
Revisionsteori, 7,5hp	•	•	•	•	•		•			•	
Finansiell teori, 7,5hp	•	•			•		•			•	
Företagsekonomisk praktik, 7,5hp	•	•			•	•	•			•	
<i>Företagsekonomi AV</i>											
Ledarskap och etik, 7,5hp	•	•	•			•	•			•	•
Affärsutveckling i upplevelseindustrin, 7,5hp	•	•	•		•		•	•		•	
Marknadsföring i nätverk, 7,5hp	•	•	•		•		•	•		•	
Global redovisning och revision, 7,5hp	•	•	•	•	•	•	•			•	
Global finansiering och bankverksamhet, 7,5hp	•	•	•	•	•	•	•			•	
Kvantitativ och kvalitativ metod, 7,5 hp	•	•	•		•	•	•	•	•	•	
Civilekonomuppsats, 30 hp	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•

Tabell 7.6 illustrerar lärandemålets koppling till de olika lärandenivåerna i Blooms taxonomi och hur detta ser ut för de företagsekonomiska kurserna från A- till AV-nivå. Notera att varje punkt i tabellen symboliserar antalet ”lärandeverb” per lärandenivå.

På övergripande nivå visar tabellen en progression gällande lärandenivåer för olika kursnivåer. Kurser på A- och B-nivå fokuserar på faktakunskaper, förståelse och tillämpning (det vill säga lärandenivåkolumnerna 1-3 i tabellen). Som framgår förekommer även analysinslag (kolumn 4). På C-nivån ingår lärandenivåerna faktakunskaper, förståelse, tillämpning och analys (kolumnerna 1-4) och det finns även syntesinslag (kolumn 5). Tyngdpunkten förskjuts således något åt de högre lärandenivåerna i Blooms taxonomi. På AV-nivån ingår lärandenivåerna faktakunskaper, förståelse, tillämpning, analys och syntes (kolumnerna 1-5) och det förekommer också värderingsinslag (kolumn 6). Här förskjuts tyngdpunkten ytterligare något åt de högre lärandenivåerna.

Tabell 7.6 Lärandemålen koppling till lärandenivåer i Blooms taxonomi gällande företagsekonomiska kurser

Kursnivå (kurs)	Lärandenivå (lärandets resultat)					
	Fakta- kunskaper (Komma ihåg)	Förståelse (Förstå med egna ord)	Tillämpning (Använda i den aktuella kontexten)	Analys (Ta isär i komponenter för att förstå strukturen)	Syntes (Sammanställa nya mönster och strukturer)	Värdering (Bedömning genom kriterier)
<i>Företagsekonomi A och B</i>						
Organisation och ledarskap, 7,5hp	••••	•••	•	•		
Redovisning och ekonomistyrning, 15hp	•••••	••	•••••••	••		
Marknadsföring, 7,5hp	•••••••	••	••••	••		
Redovisning och finansiering, 15hp	••••••	•••••	•••••••	•••		
Strategisk ledning, 7,5hp	•••	••	•••	••		
Metod, 7,5hp	•	••••	••	••		
<i>Företagsekonomi C</i>						
Global marknadsföring, 7,5hp	•••	•••	•	••	•••	
Marknadsundersökningar och konsumentbeteende, 7,5hp	•••	••	•••	•••	••	
Innovation och affärsmodellutveckling, 7,5hp	••••	••	••	••	••	
Redovisningsteori, 7,5hp	•	•••	••	••	•	
Revisionsteori, 7,5hp	••	•••	•••	••	••	
Finansiell teori, 7,5hp	•	••	••	•••	•	
Företagsekonomisk praktik, 7,5hp	•	•	•••	••		
<i>Företagsekonomi AV</i>						
Ledarskap och etik, 7,5hp	•••	••	•••	•••	••	••
Affärsutveckling i upplevelseekonomin, 7,5hp	•	••	•	••	••	••
Marknadsföring i nätverk, 7,5hp	•	•	••	•	••	••
Global redovisning och revision, 7,5hp	•	•	••	•••	••	••
Global finansiering och bankverksamhet, 7,5hp	•••	•••	••	••	•	••
Kvantitativ och kvalitativ metod, 7,5 hp	•	•	••	••••	••	•
Civilekonomuppsats, 30 hp	••	•	•••	•	••	•••

Tabell 7.7 illustrerar lärandemålen koppling till lärandenivåer i Blooms taxonomi och hur detta ser ut för kurserna i stödämnena. Eftersom det i det här fallet uteslutande avser kurser på A-nivå så fokuserar dessa lärandemål i allt väsentligt på faktakunskaper, förståelse, tillämpning och analys (det vill säga lärandenivå-kolumnerna 1-4).

Tabell 7.7 Lärandemålens koppling till lärandenivåer i Blooms taxonomi gällande kurser i stödämnena nationalekonomi, statistik, juridik och informatik

Kursnivå (kurs)	Lärandenivå (lärandets resultat)					
	Fakta- kunskaper (Komma ihåg)	Förståelse (Förstå med egna ord)	Tillämpning (Använda i den aktuella kontexten)	Analys (Ta isär i komponenter för att förstå strukturen)	Syntes (Sammanställa nya mönster och strukturer)	Värdering (Bedömning genom kriterier)
<i>Nationalekonomi A, 30 hp</i>	••••	•••	•••	•••••		
– Mikroekonomisk teori, 7,5 hp						
– Internationell ekonomi, 7,5 hp						
– Makroekonomisk teori, 7,5 hp						
– Ekonomisk politik i en öppen ekonomi, 7,5 hp						
<i>Statistik A</i>						
Statistik I, 15 hp	•••	•••	•••••	•••		
<i>Juridik A</i>						
Juridisk översiktskurs, 15hp	••••	••	••	••		
Handelsrätt I, 15hp	•••	•	••	•	•	
Beskattningsrätt, 15hp	••	••	••	••		
<i>Informatik A</i>						
Introduktion till AI och dataanalys, 7,5 hp	•••	••	•••	••		
Tillämpad dataanalys, 7,5 hp	•••	••	••	••	•	

8 Integration av perspektiv i utbildningen

Avsnittet täcker de perspektiv som anges i den föreslagna ansökningsmallen. Här beskrivs och analyseras hur utbildningen tar hänsyn till arbetslivets och studenternas perspektiv samt hur jämställdhet integreras i utbildningen och studiemiljön. Utöver dessa tre perspektiv är internationaliserings- och hållbarhetsperspektiv kopplade till utbildningen.

8.1 Arbetslivets perspektiv

Civilekonomexamen är en yrkesexamen med både bredd och djup i utbildningen. En avgörande faktor för relevansen av en civilekonomutbildning är dess förankring nationellt och regionalt, inklusive att utbildningen möter de kunskaper som efterfrågas bland stora och små arbetsgivare i behov av kvalificerade ekonomer med en akademisk professionsutbildning.

Arbetsgivare inom Mittuniversitetets primära upptagningsområden (Jämtlands och Västernorrlands län)²⁶ ser en fortsatt hög efterfrågan på ekonomer med kunskaper inom företagsekonomin såsom marknadsföring och affärsutveckling samt redovisning och finansiering. Utöver det efterfrågar arbetsgivarna mer generiska förmågor och kunskaper inom områden som IT, juridik, nationalekonomi och statistik. Detta kan bland annat relateras till de förändringar som Revisorsinspektionen nyligen har beslutat om gällande nya föreskrifter avseende revisorers auktorisation, godkännande och fortbildning.²⁷ Baserat på förändringar i termer av internationalisering, digitalisering och automatisering är de nya föreskrifterna tänkta att stärka utbildningens bredd och djup samt underlätta för en effektiv kompetensförsörjning och kompetensutveckling inom revisorskåren.

Även andra ekonomyrken genomgår en transformation från manuell till digital hantering och automatiserade flöden. Detta kommer att frigöra tid från vissa yrkesgrupper, men samtidigt öka behovet av att arbeta med IT-relaterade flöden inom ekonomi och stötta både organisationer och kunder i denna transformation. Det finns även ett bedömt ökat behov av rådgivning och stöd eftersom olika regelverk tenderar att växa sig allt mer komplexa och eftersom det ställs allt högre krav på tillförlitlig information och relevanta beslutsunderlag. För att studenterna ska kunna tillgodogöra sig en för arbetslivet relevant akademisk kunskap krävs även tillgång till professionella nätverk samt en tilltro till den egna förmågan att utveckla sina färdigheter.

Som framgått av denna ansökan bygger det tänkta civilekonomprogrammet på ett fortsatt stort behov av akademiskt utbildade ekonomer (med generalistkunskaper och en förmåga att axla den nya tidens ekonomroll). Ett tvåårigt basblock följs av valbara tvååriga specialiseringar (marknadsföring och affärsutveckling samt redovisning och finansiering), men med vissa

²⁶ På central nivå har Mittuniversitetet utformat ett så kallat kompetenskontrakt för långsiktigt samarbete mellan utbildningsprogram och arbetsgivare. Vidare har en alumni-verksamhet startats upp för att före detta studenter ska kunna behålla kontakten med universitetet och för att Mittuniversitetet ska kunna följa dessa studenters vägval i yrkeslivet. Mittuniversitetet strävar också efter att utveckla studenternas entreprenöriella och innovativa förmågor inom ramen för befintliga kurser, och varje år deltar studenter från olika utbildningsprogram i utmaningsdrivna och praktiskt inriktade utbildningsmoment på detta tema.

²⁷ De av Revisorsinspektionen beslutade föreskrifterna är RIFS 2019:1 om auktorisation och godkännande samt RIFS 2019:2 om ändring i Revisorsinspektionens föreskrifter (RIFS 2018:2) om villkor för revisorers och registrerade revisionsbolags verksamhet.

gemensamma kurser för de båda inriktningarna. Civilekonomprogrammets utformning syftar till att möta arbetsmarknadens behov av både breda och djupa kunskaper.

Det nuvarande ekonomprogrammet vid Mittuniversitetet har formaliserat olika samarbeten med näringslivet för att inhämta information som är relevant för utbildningens kvalitetssäkring och för att utbildningens innehåll och utformning ska säkerställa en god förberedelse för arbetslivet. Arbetslivsanknytningen hanteras främst inom ramen för centrumbildningen CER och mötesplatsen Business Akademi. Här finns etablerade kontakter med företrädare för det omgivande samhället i form av ett stort antal företag och offentliga organisationer (vilket även gör att utbildning, forskning och samverkan får en naturlig och nära koppling).

I CER-nätverket finns en arbetsgrupp för potentiella medarbetare som fokuserar på kompetensförsörjning och därmed på ekonomprogramstudenterna. Arbetsgruppen består av studenter (som utses av ekonomstudenternas förening Sundekon), lärare och företrädare för företag och offentliga organisationer som kontinuerligt anställer färdigutbildade ekonomstudenter från Mittuniversitetet. Arbetsgruppen har regelbundna möten (sex gånger per år) för att diskutera ekonomprogrammet och dess innehåll, inklusive enskilda kurser i samtliga årskurser. Här ger de praktiskt yrkesverksamma input till utbildningen baserat på genomförda kurser och erfarenheter av vad de färdigutbildade studenterna kan, och inte kan, när de får anställning efter avslutad utbildning. Denna arbetsgrupps synpunkter har haft stor inverkan på utformningen av det skissade civilekonomprogrammet. Arbetsgruppen kommer att formaliseras som ett programråd med uppgift att säkerställa att hänsyn tas till arbetslivets perspektiv i civilekonomutbildningen. Det nuvarande programrådet samlas minst en gång per termin och där ger arbetsgivare och studenter återkoppling på enskilda kurser och ekonomprogrammet i sin helhet. Inför vart och ett av de ovan beskrivna mötena skickas dagordningar ut. Genom att mötesanteckningar skrivs, mötesprotokoll upprättas, skickas ut och arkiveras så dokumenteras både arbetslivets perspektiv på utbildningen och studentflyttandet.

Det arbete som redan gjorts och som bland annat innebär att det finns någon form av näringslivsinslag på samtliga företagsekonomiska kurser på ekonomprogrammet (vilka kan skilja sig åt från kurs till kurs) kommer att vidareutvecklas. Näringslivsinslagen kan bestå av allt från platsbesök till gästföreläsningar, falluppgifter, seminarieövningar, paneldiskussioner med mera. Näringslivsinslagen har varit uppskattade och gett studenterna värdefulla perspektiv på praktisk tillämpning av teoretiska kunskaper. De praktikinslag som anordnas på nuvarande ekonomprogram kommer att utvecklas och ges inom ramen för kursen Företagsekonomisk praktik.

Utöver detta erbjuder vissa företag i CER-nätverket och vissa företag kopplade till Business Academy studenterna att arbeta extra några timmar per vecka vid sidan av studierna. Det har visat sig vara ett bra sätt för studenterna att tidigt under utbildningen få in en fot på arbetsmarknaden. Studenter som har påbörjat sitt andra, tredje eller fjärde år på ekonomprogrammet har även haft möjlighet att ansöka till mötesplatsen Business Academy med start varje hösttermin. Syftet med detta är att utvalda studenter ska få fördjupa sina kunskaper, bredda sina kontaktnät och öka sin konkurrenskraft på arbetsmarknaden. Mer konkret erbjuds dessa studenter betald arbetsplatsförlagd utbildning ett visst antal timmar per vecka och av det följer erfarenheter av olika delar inom ekonomiområdet, ett tilldelat mentorsföretag och ett professionellt nätverk. Även dessa former av näringslivsinslag kommer att kunna förstärkas ytterligare inom ramen för ett civilekonomprogram. Ambitionen är att de studenter som så önskar ska kunna erbjudas möjlighet att arbeta några timmar i veckan parallellt med civilekonomutbildningen, alternativt få en plats i Business Academy.

Genom åren har många ekonomstudenter fått arbete hos de företag och offentliga organisationer där de gjort sin praktik eller där de arbetat extra under utbildningen. Som nämnts har majoriteten av studenterna dessutom fått jobb innan de slutfört utbildningen. Detta pekar på regionens stora behov av välutbildade ekonomer. Baksidan av detta är att få studenter väljer att läsa det fjärde året på det nuvarande ekonomprogrammet, vilket är ytterligare ett skäl för denna civilekonomprogramansökan.

I syfte att säkerställa att ekonomutbildningen ska vara användbar för studenter och det omgivande samhället har det företagsekonomiska kollegiet vid Mittuniversitetet valt att även etablera kontakter med andra lärosäten. Exempelvis kan nämnas att samarbetena med lärare verksamma vid Uppsala universitet och Högskolan Kristianstad inom ramen för BUFFL-projektet även inkluderar frågor om kursinnehåll, kursutveckling, kravnivåer och forskningsanknytning. Vidare har vi samarbeten med enskilda lärare som ingår i ett nationellt akademiskt nätverk inom redovisning och revision och som medverkar som gästföreläsare och/eller externa examinatorer. Näringslivet i regionen, inte minst de företagsrepresentanter som ingår i CER-nätverket, uppskattar samarbetena med lärare från andra universitetet då det anses borga för att vi upprätthåller en kvalitet jämförbar med kvaliteten vid andra lärosätens ekonomutbildningar.

Principen för forskarna vid CER och ETOUR är att det ska finnas en tvåvägskommunikation mellan forskningen och det omgivande samhället. Båda centrumbildningarna är mycket aktiva i sina kontakter med det omgivande samhället och låter även de problem och utmaningar som formuleras i praktiken ligga till grund för vetenskapliga studier. Med andra ord har forskningen även ett praktiskt fokus och behandlar ofta frågor av betydelse för regionens små och medelstora företag samt för regional utveckling. Den nära kopplingen till CER och ETOUR stärker också kopplingen mellan utbildning, forskning och det omgivande samhället. Detta är positivt för såväl näringslivet som uppbyggnaden av det föreslagna civilekonomprogrammet.

8.2 Studenters perspektiv

Båda campusorterna kännetecknas av att de är mindre städer med en tydlig närhet till universitetet. Båda campusorterna har utsetts till årets studentstad av Sveriges Förenade Studentkårer (SFS) och Östersund fick denna utmärkelse 2018/2019. Årets studentstad går till en stad som arbetar för att främja studenters situation och leverne, stärka samverkan med universitetet och studenterna samt erbjuda studenterna ett så tillfredsställande studentliv att de ska trivas på campusorten också efter utbildningen. Utmärkelsen kan även locka nya studenter till detta universitets utbildningar.

En bidragande orsak till våra båda campusorters utmärkelser till årets studentstad är att Mittuniversitetet har bostadsgaranti, vilket innebär att studenterna är garanterade att få en bostad på respektive campusort inom en månad efter kursstart. Med tanke på bostadsbristen i stora delar av landet är detta en grundbult i att vara en attraktiv utbildningsort.

Bägge campusorterna präglas av sport och friluftsliv och har sedan länge aktiva samverkansformer mellan universitetet och det omgivande samhället. Tanken är att representanter från universitetet, studentkårer, kommuner, näringsliv och föreningar löpande ska träffas för att diskutera studenternas intressen. Detta skapar förutsättningar för att hitta gemensamma målbilder och strategier med studenternas bästa för ögonen. Mittuniversitetet har också ett mentorsprogram, där studenter får komma i kontakt med det omgivande samhället.

Ett av målen med denna satsning är att få fler studenter att stanna kvar i regionen efter avslutad utbildning.

Vid Mittuniversitetet finns en studentkår per campusort. Enligt gällande avtal mellan lärosätet och studentkårerna har de senare i uppgift att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen. I detta ingår att ha studentrepresentation i lärosätets beslutande och beredande organ. Kårerna bedriver även ett omfattande studiesocialt arbete och erbjuder ett aktivt studentliv med en stor mängd aktiviteter. Kopplat till respektive studentkår finns ett antal studentföreningar/sektioner, bland annat ekonomistudentföreningen Sundekon.

För att säkra studentinflytandet utgår ersättning till studentrepresentanter i universitetsstyrelsen och disciplinnämnden. På fakultetsnivå utgår ersättning till studentrepresentanter i fakultetsnämnden, anställningsråd, råd för utbildning på grund- och avancerad nivå (GRU) samt råd för utbildning på forskarnivå. Enklast är det att få studentrepresentanter till organ som styrelse och nämnd eftersom dessa platser vanligen upptas av kårernas ordförande och vice ordförande. I det företagsekonomiska ämneskollegiet ingår en oavlönad studeranderepresentant. Dagordningar skickas ut en vecka före varje möte, mötesprotokoll upprättas, skickas ut och arkiveras. På så sätt finns det dokumenterat hur studentinflytandet har säkrats i dessa frågor.

Representanter för ämnet företagsekonomi (ämnesföreträdare, studierektor, programansvariga) har länge arbetat med att även i andra sammanhang bjuda in studenter till möten. Särskilt viktigt är studentinflytandet i programråd, där även det omgivande samhället (företrädare för privata företag och offentliga organisationer) finns representerat. Som nämnts ger arbetsgivare och studenter återkoppling på såväl ekonomiprogrammet som på enskilda kurser. Andra viktiga samverkansarenor är CER och Business Academy (se avsnitt 8.1).

Via ekonomistudentföreningen Sundekon deltar studentkåren i utvecklingen av det nuvarande ekonomiprogrammet. Två studentrepresentanter från varje årskurs ingår i ett informellt utbildningsråd tillsammans med programansvariga. Dessa representanter har till uppgift att samla in och sammanställa skriftliga synpunkter och förbättringsförslag från sina respektive årskurser kring varje enskild kurs i programmet. Synpunkter och förbättringsförslag kommuniceras därefter till kursansvariga lärare. Det informella utbildningsrådet fungerar som en del av kursutvärderingssystemet. Detta har stärkt studenternas inflytande över utbildningen och ökat upplevelsen av inflytande gällande kursernas och programmets kvalitet, möjliggjort anpassningar och förändringar under pågående kurser samt skapat en större förståelse för vilka förväntningar och krav studenter kan ha på ekonomiprogrammet.

Utöver detta erbjuds alla studenter att fylla i en standardiserad kursvärdering i samband med kursens slut. Kursvärderingarna skickas som regel ut elektroniskt när kursen avslutas och är därefter öppna i 13 dagar. Därefter skickas rapporter till programansvariga, vilka distribuerar dessa vidare till kursansvariga. De senare analyserar kursutvärderingarna, stämmer av med programansvariga och det informella utbildningsrådet samt föreslår eventuella åtgärder. Vid allvarlig kritik mot kursens innehåll, struktur och upplägg och/eller mot läraren/lärarna som pedagog(er) skickar programansvariga ärendet vidare till ämnesföreträdare, prefekt och/eller studierektor för åtgärd. Sammanställningarna av de standardiserade kursutvärderingarna skickas även till studentkåren.

Vi kan konstatera att svarsfrekvensen gällande de standardiserade kursutvärderingarna i de flesta fall är mycket låg (ofta under 20 %) och att utvärderingarna därmed inte är representativa.

Noteras ska att den låga svarsfrekvensen var orsaken till att vi bildade det informella utbildningsrådet och att detta har lett till en bättre och mer heltäckande bild än vad de inkomna kursutvärderingarna ger. På vissa kurser görs även muntliga utvärderingar. Dessa dialoger kan göra att undervisande lärare utvecklar kursens innehåll och struktur, modifierar studieguider etc. På andra kurser, bland annat en kurs i redovisning och revision på avancerad nivå, görs särskilda kursutvärderingar, med frågor där studenterna får formulera sina svar (i stället för att fylla i olika rutor) och där studenternas lärande står i fokus. Det har inte bara medfört att svarsfrekvensen är nära nog 100 procent utan också att frågornas karaktär ger substantiell input till förbättringar. Följande frågor används: 1) Är du nöjd med vad Du har fått tillfälle att lära Dig? Motivera!, 2) Hur många studietimmar har Du i genomsnitt lagt ned på denna kurs per vecka?, 3) Är du nöjd med Din egen insats? Motivera!, 4) Vad var speciellt bra med kursen? Motivera!, 5) Vad var mindre bra med kursen? Motivera! och 6) Vilket helhetsbetyg vill du ge kursen? (1 = lägsta möjliga, 7 = högsta möjliga). Utfallet av de standardiserade kursutvärderingarna utgör således bara en del av det kursvärderingsarbete som görs.

8.3 Jämställdhetsperspektiv

I ett av Mittuniversitetet övergripande mål framgår det att mångfalden av studenter och medarbetare ska stärkas.²⁸ Det betyder att jämställdhetsperspektivet är viktigt att beakta i det tänkta civilekonomprogrammet. Målet är att attrahera och anta ungefär lika många kvinnliga som manliga studenter till utbildningen. I dagsläget ligger könsfördelningen mellan antagna studenter på ekonomprogrammet inom jämställdhetsintervallet 40-60, med en viss övervikt för kvinnliga studenter. Vad gäller utexaminerade studenter (utifrån genomströmningen på programmet) så framträder inga skillnader mellan könen. Examinerade studenter står med andra ord i proportion till antagna studenter i detta fall. Vid sidan av den horisontella dimensionen är det viktigt att även beakta den vertikala dimensionen, det vill säga att lika många kvinnor och män når högre befattningar i näringslivet samt går vidare till forskarutbildningen. Det finns en viss obalans såtillvida att kvinnor inte får lika höga befattningar som män i näringslivet och att de tjänar jämförelsevis sämre. Vad gäller antalet doktorander och licentiander i företagsekonomi vid Mittuniversitetet är könsfördelningen helt jämn.

Gällande programmets företagsekonomilärare är könsfördelningen enligt följande: 14 kvinnor, 56 procent, och 11 män, 44 procent (se Appendix A). Av ämnets professorer och docenter är könsfördelningen enligt följande: 4 kvinnor, 57 procent, och 3 män, 43 procent. Den horisontella och vertikala dimensionen går således hand i hand (och ligger inom jämställdhetsintervallet 40-60). Bilden är snarlik även i stödämnena, även om könsfördelningen beträffande hela lärarkåren på ekonomprogrammet (40 lärare) hamnar just utanför jämställdhetsintervallet 40-60. Som redan framgått arbetar ämneskollegierna efter gällande åtgärdsplan för lika villkor (se avsnitt 5.4).

Avseende exempel på jämställdhetsaspekter i ekonomutbildningen så tas detta upp redan på den första kursen på programmet, Organisation och ledarskap. Här ligger fokus på att diskutera genus och jämställdhetens roll inom organisationsutveckling och ledarskapsfrågor. Den här typen av frågor återkommer på flera andra kurser. Vissa företagsekonomilärare forskar om gender och jämställt företagande och de relaterar till sina forskningsresultat i undervisningen. Vidare strävar vi efter att kurslitteraturen på aggregerad nivå ska vara skriven av både kvinnliga och manliga författare och att ungefär lika många kvinnliga och manliga gästföreläsare ska

²⁸ Mittuniversitetets strategi 2019-2023 (dnr Miun 2018/1006).

komma och inspirera våra studenter. I studieguiderna ska det framgå hur ett jämställdhetsperspektiv uppnås på respektive kurs.

8.4 Internationaliseringsperspektiv

Ett övergripande mål för Mittuniversitetet är att vår verksamhet på den globala arenan driver och bidrar till den regionala utvecklingen.²⁹ Flera av våra lärare har väl etablerade internationella kontakter och nätverk, vilket kanaliseras till studenterna och förbereder dem för att verka i ett internationellt influerat arbetsliv, oavsett var de startar sitt yrkesliv efter examen.

Mittuniversitetet har sedan många år tillbaka väl utvecklade Erasmus-samarbeten, vilka möjliggör både student- och lärarutbyte. På det föreslagna civilekonomprogrammet kommer företagsekonomikurserna i årskurs 3 och 4 att ges på engelska för att kunna ta emot både studenter och lärare från andra länder inom ramen för Erasmus samt från partneruniversitet utanför Europa. Inom företags- och nationalekonomiämnena kommer dessutom flera lärare från andra länder än Sverige, vilket ytterligare bidrar till den internationella läro- och forskningsmiljön.

En fördel med en internationell studiemiljö, med studenter från olika länder, är att olika perspektiv och erfarenheter på ett naturligt sätt vävs in i utbildningen. Vid grupparbeten och seminarier får studenterna ta del av andras erfarenheter och de lär sig därmed mer om nationella kulturer och hur det är att vara verksam i andra länder. Dessutom får de erfarenhet av att samarbeta med personer från olika kulturella bakgrunder samt att uttrycka sig muntligt och skriftligt på engelska. Genom internationella gäster (via lärarutbytet inom Erasmus) och via Mittuniversitetets lärares internationella forskningssamarbeten får studenterna ökad tillgång till aktuella internationella forskningsstudier.

Företagsekonomiämnet vid Mittuniversitetet har i dagsläget 46 aktiva internationella partneravtal, både inom Europa och i Australien, Kanada, Kina och USA. Detta ger ekonomistudenterna goda möjligheter att läsa utomlands en eller två terminer under utbildningen. Därutöver finns även möjlighet till praktik och uppsatsarbete utomlands.

Sammantaget gör allt detta att studenterna på det föreslagna civilekonomprogrammet får en god grund att stå på och bra erfarenheter för att arbeta internationellt, oavsett om de blir verksamma regionalt, nationellt eller i något annat land.

8.5 Hållbarhetsperspektiv

I ett av Mittuniversitetets övergripande mål anges att vi ska bidra till FN:s globala mål för hållbar utveckling och agenda 2030.³⁰ Det betyder bland annat att vi ska verka för en hållbar utveckling i samband med såväl utbildning som forskning och samverkan. Den föreslagna civilekonomutbildningen ska därför orienteras mot att bygga ett resurssnålt och hållbart samhälle samt stärka hållbarhetskulturen bland både studenter och lärare.

Hållbarhetsfrågor ur olika perspektiv ska ges utrymme i olika kurser på olika nivåer och utifrån att hållbarhetsbegreppet kan inrymma ekonomiska, ekologiska, sociala och kulturella dimensioner. Exempelvis får studenterna på A-kursen i Marknadsföring diskutera vad som är

²⁹ Mittuniversitetets strategi 2019-2023 (dnr Miun 2018/1006).

³⁰ Mittuniversitetets strategi 2019-2023 (dnr Miun 2018/1006).

hållbara företag, hållbara affärer, hållbara varumärken och hållbar konsumtion. Ett annat exempel är att studenterna på metodkursen på B-nivå får analysera CSR-data från ett stort antal börsnoterade bolag. Inom inriktningen redovisning och finansiering fokuserar kursen Redovisningsteori bland annat på upprättandet och användningen av hållbarhetsredovisningar och på vad som kan driva företag att producera dessa redovisningar på det sätt som görs. På den efterföljande kursen Revisionsteori ges utrymme för frågor om granskning av hållbarhetsredovisningar och diskussioner rörande problem och möjligheter gällande detta. Vid centrumbildningen CER bedrivs forskning inom området hållbarhetsredovisning och som tidigare nämnts erbjuds studenterna att skriva sina uppsatser inom ramen för avgränsade delar av detta forskningsprojekt (se avsnitt 4.2).